

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

İZMİR
KALKINMA
AJANSI

BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM VE BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ DESTEK PROGRAMI

ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

**BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM VE BİLGİ İLETİŞİM
TEKNOLOJİLERİ MALİ DESTEK PROGRAMI ETKİ
DEĞERLENDİRME RAPORU**

EKİM 2021

Yayın Sahibi

İzmir Kalkınma Ajansı
Megapol Çarşı Kule, Halkapınar Mahallesi,
1203/11. Sk. No: 5-7, Kat: 19
35170 Konak/İzmir
Tel : 0232 489 81 81
Faks : 0232 489 85 05
E-posta: info@izka.org.tr

Grafik Tasarım

Orçun ANDIÇ

© 2021, İZKA. Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca, kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.

Hazırlanmış olan çalışmanın tüm hakları İzmir Kalkınma Ajansı'na aittir. Bu İZKA eserinden kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

İZMİR
KALKINMA
AJANSI

BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM VE
BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ
MALİ DESTEK PROGRAMI

ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	6
1.1 Arka Plan	6
1.2 Bilgi Toplumu	7
1.3 İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı	8
1.4 Kavramsal Çerçeve	9
2. METODOLOJİ	12
2.1 Nicel Veri Toplama ve Analizi	13
2.2 Nitel Veri Toplama	15
2.3 Riskler ve Limitler	16
3. ETKİ DEĞERLENDİRME ANALİZİ	17
3.1 Bilgi İletişim ve Teknoloji Alanında Projelerin Hayata Geçirilmesi ve Kurumlarda Yeni Projeler Geliştirilmesine Etki	18
3.1.1. Mali Destek Programına Başvuruda Bulunulan Projelerin Hayata Geçirilmesinde İZKA Etkisi	18
3.1.2. İZKA'nın Mali Desteğine Alternatif Kaynaklar	19
3.1.3. Proje Hazırlama ve Uygulama Becerisine Etki	20
3.1.4. BTD Alanında Yeni Projeler Planlama ve Bu Projelerin Gerçekleşmesine Etki	20
3.2 Kurumlar Arası İş Birliğinin Güçlenmesine Etki	22
3.2.1. Üniversite ile İş Birliği	23
3.2.2. Kamu ile İş Birliği	24
3.2.3. Özel Sektör ile İş Birliği	24
3.3 Altyapı Durumuna Etki	25
3.4 E-Devlet Kullanımı ve E- Dönüşümün Güçlenmesine Etki	27
3.5 Personel Sayısı ve Niteliğine Etki	28
3.6 Üretim ve Hizmet Süreçlerinin İyileşmesine Etki	30
3.6.1. Üretkenlik Artışı ve Verimliliğe Etki	30
3.6.2. Ürün ve Hizmet Çeşitliliğine Etki	31
3.6.3. Ürün ve Hizmet Kalitesine Etki	32
3.6.4. Birim Üretim ve Hizmet Maliyetlerine Etki	32
3.6.5. Müşteri/Nihai Faydalanıcı Sayısı ve Memnuniyetine Etki	33
3.7 Satış, Harcamalar ve Kâr Üzerine Etki	34
3.8 Sosyal Fayda Etkisi	36
3.9 Sürdürülebilirlik Etkisi	37
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	40
SON SÖZ	42

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
BİT	Bilgi İletişim Teknolojileri
BKA	Bölgesel Kalkınma Ajansı
BT	Bilgi Teknolojileri
BTD	Bilgi Toplumuna Dönüşüm
İZBP	İzmir Bölge Planı
İZKA	İzmir Kalkınma Ajansı
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MDP	Mali Destek Programı
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
TUENA	Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Anaplanı
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bilgi, geleneksel faktörlerle birlikte üretimin en temel girdisi haline gelmiştir. Dünya ekonomisindeki küreselleşme ile bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sonucunda, bilginin üretilmesi, işlenmesi, erişilmesi, paylaşılması ve kullanılması giderek uluslararası rekabetin ve sosyo-ekonomik gelişmenin itici gücü olmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri ve gelişen küresel ekonomi, ülkelerin gelişme ve uluslararası rekabet yarışında büyük fırsatlar sunmakla beraber yeni tehditleri de beraberinde getirmiştir. Bilgiyi üreten, bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin olarak kullanan ülkeler, sağladıkları verimlilik artışıyla uluslararası rekabet avantajı kazanmaktadır. Küresel rekabet koşullarında bu araçtan etkin olarak yararlanamayan ülkeler ise yarışın dışında kalma tehdidiyle karşılaşmaktadır.

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşümdeki vizyonu; bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmaktadır. Bu vizyon ile İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) hem "İzmir Bilgi Toplumu Temelli Kalkınma Stratejisi" belgesini hazırlamış, hem de Mali Destek Programları (MDP) kapsamında "Bilgi Toplumu Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri (BTD)" konulu çağrı yayınlayarak bu dönüşüme katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Bu çalışmada 2014 çağrı döneminde BTD MDP kapsamında desteklenen projelerin yararlanıcısı kurum-kuruluşlar değerlendirilerek programın bütünsel etkisi araştırılmıştır. Etki analizinde, Farkların Farkı ve Karşıt Durum Etki Değerlendirme yöntemi kullanılmıştır. Programın amaç ve öncelikleri

doğrultusunda değerlendirme yapılacak boyutlar ve bu boyutları oluşturan program göstergeleri belirlenmiştir. BTD MDP etkisi, Bilgi İletişim ve Teknoloji Alanında Projelerin Hayata Geçirilmesi ve Kurumlarda Yeni Projeler Geliştirme; Kurumlar Arası İşbirliğinin Güçlenmesi; Altyapı Durumu; E-Devlet Kullanımı ve E-Dönüşümün Güçlenmesi; Personel Sayısı ve Niteliği; Üretim ve Hizmet Süreçleri; Satış, Harcamalar ve Kâr; Toplumsal Fayda ve Sürdürülebilirlik" olmak üzere 8 boyut altında incelenmiştir.

Çalışmada anket ve derinlemesine görüşmeleri içeren Karma Yöntem benimsenmiş, nicel ve nitel bulgular bir arada değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, 19 kâr amacı gütmeyen ve 6 kâr amacı güden yararlanıcıdan olmak üzere projelerini başarıyla gerçekleştiren 25 kişilik grup "Müdahale Grubu" olarak tanımlanmıştır. MDP kapsamında proje gerekliliklerini yerine getiremeyen veya yedek listeye alınan 6 kâr amacı güden, 11 kâr amacı gütmeyen toplam 17 proje başvuru sahibinden oluşan bir grup da karşıt durum etki değerlendirmesinin yapılabilmesi için "Kontrol Grubu" olarak belirlenmiş ve bu gruplarla anket gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra, farklı kurumlardan 6 proje başvuru sahibiyle de yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilerek, nicel verilerin açıklanması ve detaylandırılması mümkün olmuştur.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda İZKA desteğinin, Bilgi Teknolojileri (BT) alanındaki projelerin hayata geçirilmesinde oldukça etkili olduğu gözlemlenmiştir. Finansal desteğin yanı sıra, İZKA prosedürlerinin öğretici ve teşvik edici olduğu görülmüş ve bu desteğin kurumlarda yeni projeler planlama ve uygulama konusunda olumlu bir etki yarattığı tespit edilmiştir.

Her ne kadar bazı göstergelerde pozitif etki sağlanmış olsa da, bu programın hedeflenen etkiyi yaratmadığı ve bazı boyutlarda İZKA desteği almadan projelerini gerçekleştiren kontrol grubunda etkinin daha sürdürülebilir olduğu görülmüştür. Bu “eksik etki” oluşumunun ana nedenleri olarak BTD kavramının ve desteğin faydalanıcı ve paydaşlarca yeteri kadar anlaşılamadığı, başvuru yapılan proje konularından bazılarının hedeflenen etkiyi yaratmaktan uzak olması ve proje öncesi ihtiyaç tespiti için yapılması gereken planlama ve analizin eksik kalması sayılabilir. İZKA desteklerinin, özellikle dar bütçeli “kâr amacı gütmeyen kuruluşlar” ile yatırım bütçesi bulmakta zorlanan “kâr amacı güden kuruluşlar” için çok önemli olduğu tüm paydaş ve faydalanıcılar tarafından belirtilmiştir. BTD programının yapı olarak diğer programlara kıyasla “alım-satım veya uygulama temelli”

değil, “geliştirme” temelli olduğu düşünüldüğünde, bu program daha zorlu bir anlama ve hazırlanma süreci gerektirmektedir. Bir sonraki destek çağrılarında, kâr amacı güden kuruluşların başvurularında ürüne dönüşebilecek projelerin tespitini kolaylaştırmak için, başvuru esnasında daha detaylı pazar ve müşteri analizi istenmesi yerinde olacaktır. Özellikle “Kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar” ile “İzmir Bilgi Toplumu Temelli Kalkınma Stratejisi” temelinde İzmir ilindeki Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmaları, Ticaret Odası, Sanayi Odası ve İhracatçı Birlikleri ile bir ihtiyaç analizi yapılması, bir sonraki programa yapılacak başvuruların “Bilgi Toplumu Dönüşüm” kriterlerine daha uygun olmasını ve desteklenecek projelerin etkisinin daha olumlu bir yönde gözlemlenmesini sağlayacaktır.

BÖLÜM 1.

Giriş

1.1. Arka Plan

Kamu kurumu niteliğinde olan Bölgesel Kalkınma Ajansları (BKA), ulusal kalkınma planı ve programlarında öngörülen hedeflerle uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak, kamu ve özel kuruluşlar arasındaki iş birliğini geliştirmek ve kaynakların etkin kullanımını sağlamak amacıyla 2006 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Türkiye'deki ilk iki pilot ajanstan biri olarak kurulan İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA), İzmir'in sürdürülebilir kalkınması için öncü nitelikte faaliyetler yürütmekte ve ulusal kalkınma hedefleri çerçevesinde İzmir odaklı bölge planları hazırlayarak bu planlarda belirlenen temel hedef ve önceliklere yönelik geliştirilen projelere mali ve teknik destek sağlamaktadır.

Bu programların finansmanının önemli bir kısmı merkezi bütçeden karşılandığı için, uygulanan programların sonuçlarının ve etkilerinin analiz edilmesi gerekmektedir. OECD'ye göre etki¹, "*bir kalkınma müdahalesi sonucu ortaya çıkan ekonomik, sosyal, kurumsal, çevresel ve teknolojik değişiklikler*"dir. Bu değişiklikleri ölçmek için kullanılan yöntemlerden biri, Mali Destek Programlarının (MDP) sonuçlarının sistematik ve objektif bir şekilde ele alınarak etkisinin ölçülmesine dayanan etki değerlendirme çalışmalarıdır. TC. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın verilerine göre² Kalkınma Ajansları 2020 yılı sonu itibarıyla toplam 173 destek programına dair etki değerlendirme çalışması

yapmıştır. 2020 yılında ise 9 Ajans, 58 destek programı için değerlendirme çalışması yayımlamıştır. 39 MDP'ye ilişkin çalışmalar ise 14 Ajans tarafından halen sürdürülmektedir. Bakanlığa göre etki analizi çalışmalarına öncelik verilmesi ve bu konuda yeni veri kaynaklarının kullanılması 2020 yılının önceliklerinden biri olarak belirlenmiştir. Bu araştırmaların özellikle kanıta dayalı politika üretmede oldukça etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Ölçülebilir ve gerçekçi performans ve sonuç göstergeleri ile değerlendirilen bu projelerle, projelerin çıktı ve sonuçlarına göre kamu politikaları geliştirilmektedir. Özellikle hesap verebilirlik ve şeffaflığın sağlanabilmesi, bütçelerin doğru ve eksiksiz yönetilmesi, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi adına, MDP'lerin etkisinin analiz edildiği bu araştırmalar önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, 2014 yılında ilan edilen ve 2019 yılında tamamlanan Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri (BTD) MDP'sinin etkisi, karşıt durum etki değerlendirme yöntemi ile analiz edilmiştir. Projeleri İZKA tarafından desteklenen ve desteklenmeyen kurum/kuruluşlar, belirlenen performans ve etki göstergeleri kapsamında kıyaslanarak İZKA'nın desteğinin kurum/kuruluşların yapılarında doğrudan bir etkisi olup olmadığının tespit edilmesi hedeflenmiştir. Etki analizi yapılırken İZKA mali desteği ile yürütülen projelerin sürdürülebilirlik boyutu göz önüne alınarak projelerin güncel etkisi tartışılmıştır.

1 OECD, Better Criteria for Better Evaluation, 2019

2 TC. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2019). Kalkınma Ajansları Faaliyet Raporu. <https://www.sanayi.gov.tr>'den alınmıştır.

1.2. Bilgi Toplumu

“Bilgi Toplumu” kavramı ilk olarak 1970’lerde Amerikalı sosyolog Daniel Bell (1973) tarafından dile getirilmiştir. Bell’e göre dünya ‘sanayi sonrası’ olarak tanımlanan bir ekonomik kalkınma aşamasına girmişti ve bilgi bu aşamanın tanımlayıcı kaynağıydı; tıpkı hammadde-lerin tarım toplumunun, enerjinin de endüstri toplumunun temel kaynağı olması gibi. Bu yeni çağın merkezinde teknoloji ve bilgi birikimi ile bu bilgilerin depolanması, işlenmesi, yönetilmesi, dağıtılması, iletilmesi ve birbirine bağlanması ile ilgili olanlar bulunmaktadır.

Bu bağlamda, bu teknolojiler Bilgi Teknolojisi (BT) olarak tanımlanıyordu. Ancak bu tanım, bilgi teknolojileri ile iletişim, telekomünikasyon ve dijital medya arasında artan yakınsamayı da kapsayabilmek için Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) olarak genişletildi. BİT’ler bugün hayatımızın her anına yön verir duruma gelmiştir.

Bilgi toplumuna geçiş süreciyle birlikte dünyamız sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik alanlarda çok hızlı ve büyük bir değişimin içerisine girmiştir. Bu değişim süreci bütün toplumsal yapı ve kurumları etkilemektedir. Bu hızlı değişim, sunduğu yeni fırsatlar kadar, bu teknolojileri etkin kullanamayan ülkeler açısından geleceğe yönelik önemli tehditleri de beraberinde getirmektedir. Bu değişimin farkında olan ülkemiz, bilgi toplumuna dönüşümde dünyanın geri kalanına göre nispeten daha erken bir zamanda gerekli çalışmaları yapmaya ve politikaları oluşturmaya başlamıştır.

1990’lı yılların özellikle ikinci yarısından itibaren tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bilgi toplumu olma yönündeki çabaların arttığı gözlenmektedir. Ülkemizde bu dönemde, bilgi toplumuna geçiş amacına yönelik olarak ön plana çıkan rapor ve araştırmaların yanı sıra bilgi toplumunun belli unsurlarının koordinasyonuna yönelik çalışmalar ön planda olmuştur.

Bu çalışmaları özetlemek gerekir ise;

Bilişim ve Ekonomik Modernizasyon Raporu:

Türkiye ile Dünya Bankası işbirliğinde hazırlanarak 1993 yılında yayınlanan raporda Türkiye’de bilgi

toplumuna yönelik bilgisayar kullanımı, yazılım pazarı, bilgi ekonomisinde insan kaynağı, iletişim ağları ve yasal altyapı alanında tespitlere yer verilerek bir eylem planı önerisi getirilmiştir.

Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Anaplanı (TUENA):

Ulaştırma Bakanlığı ve TÜBİTAK tarafından 1999 yılında tamamlanan çalışma ile Türkiye’nin enformasyon politikalarının belirlenmesi amacıyla enformasyon teknolojileri altyapı ve kullanımı, bu alandaki düzenlemeler ve yönelimler gibi alanlarda dünyadaki genel eğilimler, Türkiye’deki durum, geleceğe dönük vizyon ve hedefler ile kurumsal yapılanma önerileri ortaya konmuştur.

e-Ticaret Koordinasyon Kurulu (1998-2002):

1998 yılında Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığı’nın başkanlığında ülkemizde elektronik ticaretin yaygınlaştırılması amacıyla Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur.

Kamu-NET (1998-2002): Başbakanlık genelgesi ile kamu bilgisayar ağları konusunda yapılan faaliyetlerin değerlendirilmesi, koordinasyonu, izlenmesi ve finansmanı konusunda karşılaşılan darboğazların aşılması amacıyla Başbakanlık Müsteşarının başkanlığında kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ile Kamu-Net Üst Kurulu ve Kamu-Net Teknik Kurulu oluşturulmuştur.

e-Türkiye Girişimi (2001): Rekabetçi, dinamik ve bilgiye dayalı ekonomiye sahip olunması, e bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması ve e-Avrupa + Eylem Planının ülkemize uyarlanması hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik olarak Başbakanlığın 9.10.2001 tarihli ve 352 sayılı Genelgesi ile e-Türkiye Girişimi başlatılmıştır. Girişim kapsamında 13 adet Çalışma Grubunun katkısıyla bir adet taslak eylem planı hazırlanmıştır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi (2002-...): Yukarıda özetlenen çalışmalar, genellikle birbirinden bağımsız ve ülkenin öncelik ve ihtiyaçları yerine, kurumsal öncelik ve ihtiyaçlara dayalı olarak ön plana çıkmış

ve çoğunlukla ekonomik ve sosyal istikrarsızlık ortamında uygulama imkanı bulamamıştır. Bilgi toplumu olma yolundaki çalışmaların daha bütüncül, ülkeye ekonomik katma değer kazandırmayı ve toplumsal refahı artırmayı öncelikli gören, somut hedefleri olan ve katılımcı bir yaklaşımla ele alınarak yürütülmesi ihtiyacı, yeni bir kurumsal yapının oluşturulması gereğini ortaya çıkarmıştır. 58. Hükümet tarafından hazırlanan Acil Eylem Planı'nda e-Dönüşüm Türkiye Projesi'ne yer verilmiş, söz konusu projenin koordinasyonu, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak Kalkınma Bakanlığı (eski Devlet Planlama Teşkilatı) görevlendirilmiştir. Ayrıca, 27 Şubat 2003 tarihinde yayımlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin amaçları, kurumsal yapısı ve uygulama esasları belirlenmiştir.

2014-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı:

Kalkınma Bakanlığı'nın strateji ve eylem planı hazırlama görevi kapsamında yürütülen son çalışma 2014-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı olmuştur. 2012 yılından itibaren hazırlık çalışmaları yürütülen bir sürecin sonucunda oluşturulan Strateji ve Eylem Planı yayımlanma aşamasına gelmiştir. 2014-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı büyüme ve istihdamı odak noktası olarak almakta ve 8 ekseninde 73 eyleme yer vermektedir. Strateji ve Eylem Planı aşağıdaki sekiz ana ekseninde yürütülmüştür:

- Bilgi Teknolojileri Sektörü
- Genişbant Altyapısı ve Sektörel Rekabet
- Nitelikli İnsan Kaynağı ve İstihdam
- Toplumsal Dönüşüm
- Bilgi Güvenliği, Kişisel Bilgilerin Korunması ve Güvenli İnternet
- Bilgi ve İletişim Teknolojileri Destekli Yenilikçi Çözümler
- İnternet Girişimciliği ve e-Ticaret
- Kamu Hizmetlerinde Kullanıcı Odaklılık ve Etkinlik

1.3. İZKA Bilgi Toplumu Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı

Bu çalışmada etkisi analiz edilen BTD Mali Destek Programı, 2010-2013 İzmir Bölge Planı'nda belirtilen hedef ve öncelikler temel alınarak, 2014-2023 Taslak İzmir Bölge Planı ve İzmir Bilgi Toplumu Temelli Kalkınma Stratejisi çerçevesinde oluşturulmuştur. Bu kapsamda kâr amacı güden ve kâr amacı gütmeyen kurumlar için amaç ve öncelikler belirlenmiştir. Programın etkisi değerlendirilirken bu öncelikler göz önünde bulundurulmuştur.

Kâr amacı gütmeyen kurumlar için İzmir'in bilgi toplumuna dönüşüm sürecinin hızlandırılması ve bu süreci destekleyecek uygulamaların yaygınlaştırılması amacına ulaşmak için belirlenen program öncelikleri aşağıdaki gibidir:

1. İzmir'de sağlık, eğitim, ulaşım, kültür, çevre, tarım ve turizm vb. bilgi servislerine elektronik ortamda erişim sağlanması, birbirine entegre ve kesintisiz ulaşılabilir hale getirilmesi
2. İzmir'in marka değerini artıran akıllı kent uygulamalarının yaygınlaştırılması
3. Yenilenebilir enerji teknolojilerini, enerji verimliliği uygulamalarını ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekleyen bilgi iletişim teknolojisi uygulamalarının geliştirilmesi
4. Katılımcılık esaslı akıllı yerel yönetim uygulamalarının yaygınlaştırılması, kamu ve yerel yönetim hizmetlerinin internet-mobil teknolojiler üzerinden sunulması

Kâr amacı güden kurumlar için İzmir’de işletmelerin belirlenen alanlarda kaliteli bilgi iletişim teknolojileri üretmelerinin sağlanması amacıyla desteklenmesini amaçlayan programın öncelikleri ise şunlardır:

1. Bilgi iletişim teknolojileri sektöründe diğer ekonomik sektörlerle ve kamuya yönelik yüksek katma değer üreten yenilikçi ürün ve faaliyetlerin geliştirilmesi ve ticarileştirilmesi,
2. İşletmelerin bilgi iletişim teknolojileri geliştirme süreçlerinde tasarım, araştırma, geliştirme ve ürün geliştirme konularında iyileştirmeler yapılması,
3. Bilgi iletişim teknolojileri sektöründe faaliyet yapan işletmelerin bilgi iletişim teknolojileri ürün ve hizmetlerinde uluslararası alanda rekabet düzeyinin geliştirilmesi, ihracat kapasitelerinin artırılması ve bunun için gerekli olan kalite belgelerinin alınması

1.4. Kavramsal Çerçeve

Etki değerlendirme analizi; bir politika, program, girişim veya hizmetin etkisinin tespit edilmesi ve mevcut yapıda bir dönüşüm gerçekleşmesi adına karar alıcılara sunulan önerileri içeren bir araştırmadır. Müdahaleli durum ile müdahalesiz durum arasındaki fark etkiyi göstermektedir. Bu çalışmada “**karşıt durum etkisi**”³; Mali Destek Programı aracılığıyla bir müdahaleye tabi olan **müdahale grubu** ile Mali

Destek Programı’ndan faydalanmamış dolayısıyla bir müdahalede bulunulmayan **kontrol grubu** arasında gözlemlenen farklar analiz edilmiştir. Güvenilir ve anlamlı bir çalışma gerçekleştirilmesi adına, müdahale grubunu İZKA’nın MDP kapsamında onaylanmış, finansmanı gerçekleştirilmiş ve projelerini tamamlamış olan proje faydalanıcıları oluştururken, kontrol grubunu İZKA desteğine başvurmuş ancak çeşitli sebeplerle başvurusu olumsuz yönde sonuçlanan projeler oluşturmaktadır. Kontrol grubu proje başvuru sahipleri hem MDP’ye başvurmuş olmaları sebebiyle hem de İZKA tarafından bir ön değerlendirmeye tabi olmaları sebebiyle müdahale grubuna yapısal olarak en yakın olarak değerlendirilebilecek bir örneklem teşkil etmektedir. Kontrol grubu proje başvuru sahipleri de kendi içlerinde İZKA tarafından desteklenmediği halde başka kaynaklar aracılığıyla projelerini gerçekleştirenler ve gerçekleştirilmeyenler olarak ikiye ayrılmaktadır.

Bilgi Topluma Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı kapsamında uygulanan projelerin çıktıları analiz edilerek programın müdahale ve kontrol grubunun değerlendirilmesi yapılırken iki tür gösterge kullanılmıştır. Bunlardan bir BTD Program Rehberi’nde belirtilen **performans göstergeleridir**, bunlara ilişkin bilgi sayısal değer olarak toplanmıştır. Diğer tip gösterge ise proje faydalanıcılarının proje öncesi ve sonrası durumlarını 1 ile 5 arasında puanlayarak değerlendirdiği **etki göstergeleridir**. Bu göstergelerin tümü 8 temel boyut kapsamında sınıflandırılmıştır. Bu raporda etki analizi için kullanılan boyut ve boyutları oluşturan göstergelerin tümü Tablo 1’de yer almaktadır.

3 Meydan, M. C. (2014). Kalkınma Ajansları Desteklerinin Değerlendirilmesi: Karşıt Durum Etki Değerlendirme Örneği. Kalkınma Bakanlığı Uzmanlık Tezi. Yayın No:2862

[illegible]

	Personel Sayısı ve Niteliğine Etki	Üretim ve Hizmet Süreçlerine Etki	Satış, Harcamalar ve Kâr Etkisi	Toplumsal Fayda Etkisi
	Personel niteliğine etki	Ürün çeşitliliği	Kuruluşun satış kanalları	Dezavantajlı grupların istihdama katılımı
	Sürekli istihdam edilen nitelikli iş gücü sayısı	Üretim süreçleri (işlem süresi ve üretim hızı)	İhraç edilen bilgi teknolojileri uygulaması sayısı	Bölgesel ihtiyaçların karşılanması
	Sürekli istihdam edilen toplam iş gücü sayısı	Ürün kalitesine etki	Satış hasılatı	Çevre kirliliğinin azaltılması
	Sürekli istihdam edilen ar-ge personeli sayısı	Kuruluşun hizmet kalitesi	Satış hasılatının toplam satış hasılatına oranı (%)	Dezavantajlı gruplara yönelik geliştirilen BT uygulaması sayısı
	Eğitime katılan personel sayısı	Müşteri sayısı ve memnuniyeti	Yurtdışı satış hasılatı	
	Eğitim alan çalışan sayısı	Üretim ve hizmet süreçlerindeki moral/ motivasyona etki	Yurtdışı satış hasılatının toplam satış hasılatına oranı	
	Çevrimiçi ortamda erişime açık eğitim materyali sayısı	Projenin yer aldığı web sitesinin tıklanma sayısı	Yaklaşık gelir (TL)	
	Bilgilendirme sayısı	Birim üretim maliyetleri		
	AR-GE harcamaları (TL)	Üretim birim maliyetlerindeki azalma oranı (%)		
		Birim hizmet maliyetleri		
		Hizmet birim maliyetlerindeki azalma oranı (%)		
		BT uygulaması sayısı		
		Alınan sınai mülkiyet hakkı sayısı		
		Alınan kalite belgesi sayısı		
		Sertifika sayısı		
		Açık kaynak kodu kullanımı sağlayan uygulama sayısı		

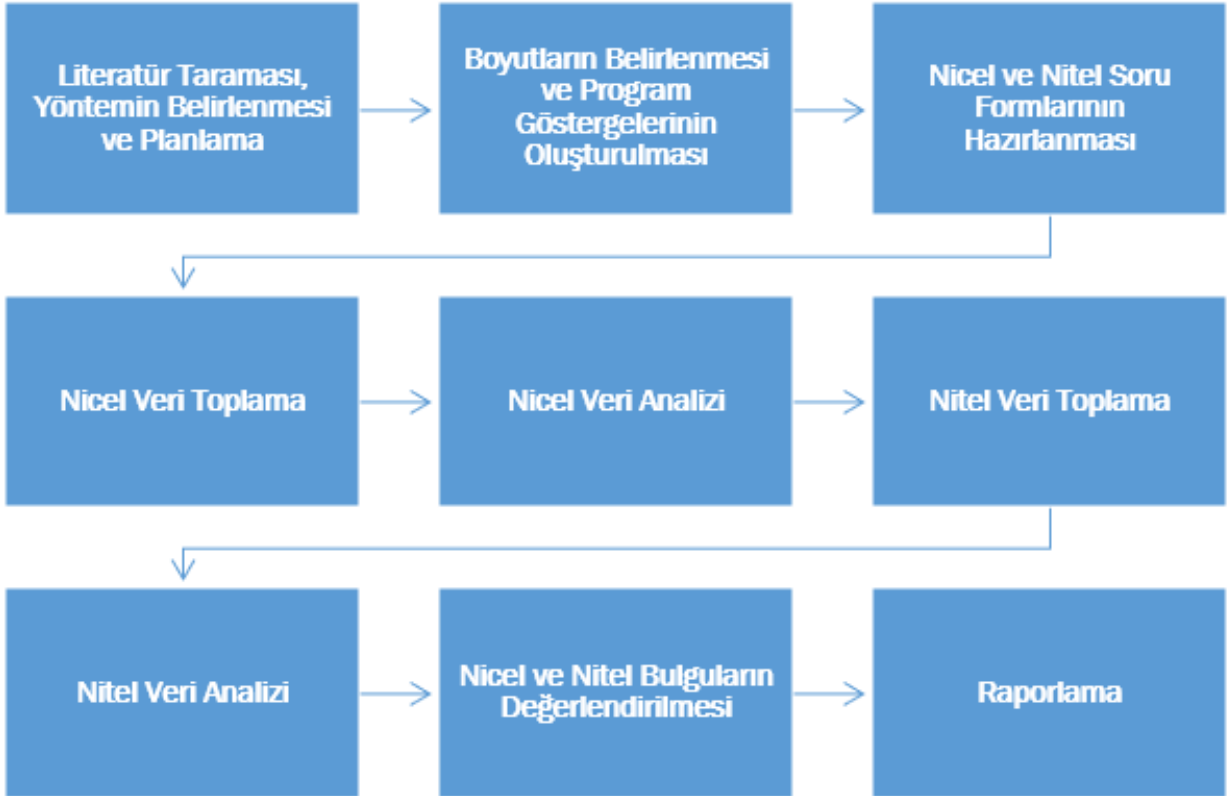
BÖLÜM 2.

Metodoloji

İzmir Bölgesi'nde yürütülmüş olan bütün mali destek programlarının farklı boyutlardaki etkilerinin kapsamlı bir biçimde anlamlandırılması ve çözümlemeler yapılabilmesi için nicel ve nitel verinin bir arada kullanıldığı karma araştırma yöntemi benimsenmiştir. Kavramsal Çerçeve bölümünde de belirtildiği üzere,

etkinin boyutları belirlenerek, her boyut altında yer alan göstergeler doğrultusunda anket ve derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiş, bulgular bir arada ele alınmıştır. Etki Analizi Çalışmasında izlenen adımlar Şekil 1'de gösterilmektedir.

ŞEKİL 1. Etki Değerlendirme Analizinde İzlenen Adımlar

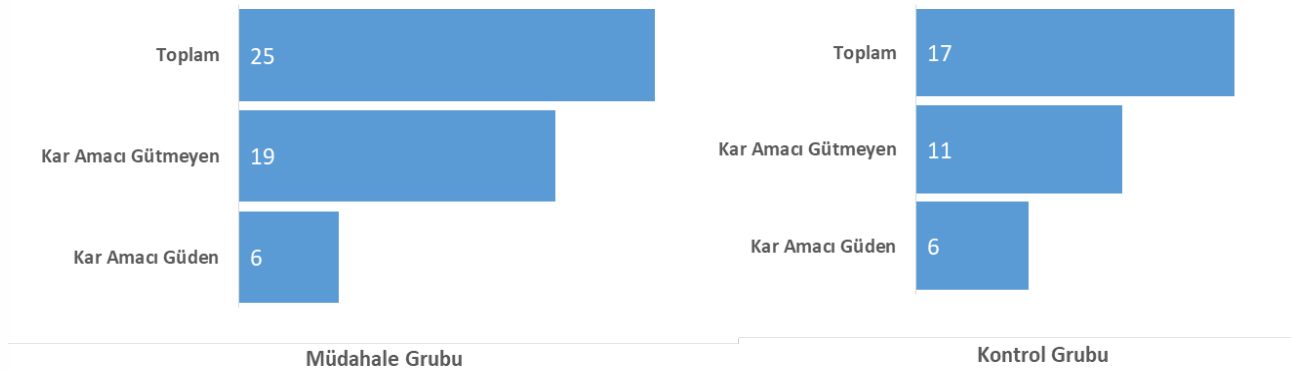
2.1. Nicel Veri Toplama ve Analizi

BTD MDP’sinin analizi için öncelikle programın öncelikleri ve hedefleri doğrultusunda belirlenen boyut ve göstergelere ilişkin veriler anket yoluyla elde edilmiştir. **Karşıt Durum Etki Değerlendirmesi** perspektifine göre etkinin boyutunu anlamak için etki görülmesi beklenen grubun yanı sıra müdahalesiz grubun durumu da analiz edilmelidir.⁴

Bu bağlamda, projelerini başarıyla gerçekleştirmiş proje yararlanıcılarından oluşan 25 kişilik grup **“Müdahale Grubu”**nu oluşturmaktadır. MDP kapsamında proje gerekliliklerini yerine getiremeyen veya yedek listeye alınan 6’sı kâr amacı güden, 11’i kâr amacı gütmeyen olmak üzere toplam 17 proje başvuru

sahibinden oluşan bir grup da karşıt durum etki değerlendirmesinin yapılabilmesi için **“Kontrol Grubu”** olarak belirlenmiştir. Bu iki grup için iki farklı soru formu düzenlenmiştir. Kurum türlerine göre kontrol ve müdahale grubu olarak görüşülen kurum/kuruluş sayıları Şekil 2’de gösterilmektedir. Görüşülen kişilerin en güncel ve doğru bilgileri vermeleri, araştırmanın güvenilirliği açısından oldukça önemlidir. Bu durum dikkate alınarak proje konusunda en doğru bilgiyi verebilecek ilgililere ulaşılmaya özen gösterilmiştir. Müdahale grubunda yer alan katılımcıların 17’si proje yürütücüsüdür. 5 kişi proje faaliyetlerinde görev almış ve 3’ü de proje konusuna aşina olduğunu belirtmiştir.

ŞEKİL 2. Müdahale Grubundaki Projelerin Dağılımları

Hem müdahale grubuna hem de kontrol grubuna benzer şekilde hitap eden göstergelerin hesaplanabileceği **22 değerlendirme sorusu ile 3 farklı referans noktası baz alınarak nicel veriler elde edilmiştir.** Bu referans noktaları müdahale grubu için projenin

hemen öncesinde, hemen bitiminde ve 2019 yılsonu itibarıyla olup, kontrol grubu için bu zaman aralıkları yaklaşık olarak 2013, 2016 ve 2019 yılına karşılık gelmektedir (Tablo 2).

4 Aran, M. A. (2017). Kalkınma Programlarının Değerlendirmesinde Etki Analizi Yöntemleri ve Türkiye’de Uygulamalar. daka.org.tr’den alınmıştır

TABLO 2. Referans Noktaları

Müdahale Grubu	Projenin hemen öncesinde	Projenin hemen bitiminde	2019 yıl sonu itibariyle
Kontrol Grubu	2013	2016	2019

Etkinin oluşması ve sürdürülmesinde müdahalenin süresi önem taşımaktadır. Müdahalenin etkisinin görülmesi için belli bir sürenin geçmesi gerekmektedir. Ancak bu süre uzadığı takdirde etkinin direkt müdahale kaynaklı olup olmadığını anlamak zorlaşmaktadır.⁵ Bu durum dikkate alınarak 2013 yılı (projenin hemen öncesi) müdahale grubu ve kontrol grubu için

başlangıç noktası (baseline) olarak düşünülmüş ve MDP'nin doğrudan etkisinin görülmesi beklenen yıl olarak 2016 yılı (projenin hemen bitimi) referans alınmıştır. 2019 yılı itibariyle toplanan veriler ise MDP'nin sürdürülebilirliğinin değerlendirildiği referans noktası olarak belirlenmiştir.

TABLO 3. Farklar İçin Referans Noktaları

Müdahale Grubu	(Projenin hemen bitiminde) – (Projenin hemen öncesinde)	(2019 yıl sonu itibariyle) – (Projenin hemen bitiminde)	(2019 yıl sonu itibariyle) – (Projenin hemen öncesinde)
Kontrol Grubu	(2016) – (2013)	(2019) – (2016)	(2019) – (2013)

Verideki gözlem sayısının az olması ve verinin sıralı kategorik olması nedeniyle parametrik olmayan medyan değerinin kullanılarak analiz yapılması daha güçlü sonuçlar verir. Bu referans noktalarına verilen yanıtların medyanı alınmış ve Tablo 3'te görüldüğü gibi her bir göstergenin medyan değerleri arasında çıkartma işlemi yapılmıştır. Çıkartma işlemi sonucunda elde edilen müdahale grubunun medyan değerleri kontrol grubu medyan değerlerinden çıkarılarak **“farkların farkı”** yöntemi gerçekleştirilmiştir. Pozitif çıkan değerlerde, müdahale grubunda kontrol

grubuna kıyasla daha fazla artış olduğu görülmüştür. Elde edilen bu pozitif değerler, MDP'nin karşıt durum etki değerlendirilmesinin gerçekleştirilmesinde birincil faktör olarak ele alınmıştır.

Aynı veriye ait iki farklı referans noktası arasındaki müdahalenin anlamlı bir etkiye sahip olup olmadığı **Medyan Testi** ile ölçülmüştür. Bu analizde, müdahale grubundaki projelerin kontrol grubuna kıyasla etki artış miktarının daha fazla olduğu göstergelere MDP'nin doğrudan etkisinin olup olmadığını tespit etmek için Medyan Testi kullanılmıştır.

5 Meydan (2014), Kalkınma Ajansları Desteklerinin Değerlendirilmesi: Karşıt Durum Etki Değerlendirme Örneği, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, Yayın No: 2862, T.C. Kalkınma Bakanlığı

2.2. Nitel Veri Toplama

Hazırlanan anket formları ile yürütülen yapılandırılmış görüşmelere ek olarak hem müdahale grubu hem de kontrol grubu içinde yer alan kuruluşlara açık uçlu sorular ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler uygulanmıştır. Derinlemesine görüşmelerle, nicel olarak sorulamayan, ancak kuruluşun proje başvuru aşamasından sonuçlanmasına kadar tüm proje adımlarında karşılaştığı deneyimlerin aktarılması sağlanmıştır. Müdahale ve kontrol grubunda yer alan, projelerini gerçekleştiren kurumlarda projenin hazırlık sürecinden sürdürülebilirlik aşamasına dek karşılaşılan zorluklar, proje faaliyetlerinin detayları, proje sonrası kurumlardaki değişim ve dönüşüm, projelerin

güçlü ve zayıf yönleri ve projenin sürdürülebilirliği için yürütülen faaliyetler, projenin güncel durumu hakkında detaylı bilgi toplanmıştır. Bunun yanı sıra, kontrol grubunda İZKA desteği olmadan projelerini gerçekleştiremeyen başvuru sahipleriyle görüşülerek projelerinin gerçekleşmemesinin kurumlarında herhangi bir olumsuz etkiye yol açıp açmadığına ilişkin bilgi toplanarak, varsa diğer başvurularının gidişatı, sektöre dair gözlemleri ve ileriye dönük planları dinlenerek, İZKA etkisinin gözlemlenmediği koşulların açıklığa kavuşturulması ve karşılaştırmalar yapılabilmesi mümkün kılınmıştır.

TABLO 4. Gerçekleştirilen Derinlemesine Görüşmeler

İlçe Adı	Kurum Tipi	Görüşme Kodu
Bornova	Yerel Yönetim	BTD-MG-Yerel Yönetim
Balçova	Üniversite	BTD-MG-Üniversite
Karşıyaka	Şirket	BTD-MG-Şirket
Konak	Kamu Kurumu	BTD-MG-Kamu
Çiğli	Üniversite	BTD-KG-Üniversite
Konak	Şirket	BTD-KG-Şirket

Tablo 4'te nitelikleri belirtilen 6 kurumla çevrimiçi görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşülecek kurumların belirlenmesinde proje içerikleri, kurum tipleri, ilçesel dağılım gibi birçok faktör göz önüne alınarak yanlılığın önüne geçilmesi ve kurum tipine göre ortaya çıkan farkın etkisini tespit edebilmek hedeflenmiştir. Görüşmelerin deşifreleri tamamlandıktan sonra nitel

veriler MAXQDA Nitel Analiz programı ile analiz edilmiş ve görüşme yapılan katılımcılara görüşme kodu atanarak kişilerin kendi ifadelerine de raporda yer verilmiştir. Nicel ve nitel analizin birlikte yorumlanması ile MDP'nin etkisi objektif ve bütünsel bir şekilde ele alınması amaçlanmıştır.

2.3. Riskler ve Limitler

Etki değerlendirme çalışmasının geriye dönük (retrospective) bir araştırma olması sebebiyle birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle veri kalitesi ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için proje hakkında yeterli bilgiye sahip olan yararlanıcılara ulaşmak büyük bir önem taşımaktadır. Proje irtibat kişilerinin aynı kurumlarda çalışmaması veya sonradan ayrılmış olması, başvuru süreçlerini yürüten ve projenin uygulamasından sorumlu kişilerin farklı olması, farklı birimlerin birbirlerinin süreçlerine yeterince hâkim olmaması, projeyi yazan kişilerin yararlanıcı kurum dışından olması ve bu kişilerin ilgili kurum hakkında detaylı bilgiye sahip olmaması gibi durumlarla sıklıkla karşılaşmıştır. BTD kapsamında kapanış raporuna göre Mali Destek Programı, 2014 yılının Haziran ayında başlamış ve 2019 yılının Ekim ayında sona ermiştir. Saha araştırmasının 2020 yılının Eylül ayında başlamış olduğu düşünüldüğünde, aradan geçen 6 yılın anketlere verilen cevaplar üzerindeki niteliksel etkisi önemli bir risk teşkil etmektedir. Proje sahiplerinin projelere başvuru süreçleri 2014 yılında tamamlamış olduğu için “hafıza etkisi”⁶, göstergelere bağlı sayısal verilerin yanıtlanmasında belirleyici olmuştur. Kayıt tutulması konusundaki birtakım eksiklikler de göz önüne alındığında, proje sahiplerinin geçen yıllar içerisinde unutmuş olduğu, yanlış, eksik veya olumlu/olumsuz şeklinde hatırlayacağı bilgiler, özellikle sayısal veriler kapsamında anketlerde verilen yanıtları etkileyebilmektedir. Bunun üstesinden gelebilmek

için anketlerin derinlemesine görüşmelerle desteklenerek tutarsızlıkların çözümlenmesi ve açıkta kalan noktaların aydınlatılması amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu konuda en doğru bilgiyi sağlayabilecek katılımcılara ulaşma konusunda çaba gösterilmiştir.

2020 yılının Şubat ayında hayatımıza giren COVID-19 salgını süreci, saha araştırmasını olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Salgının güncel koşullarına göre bazı proje sahiplerinin sağlık tedbirleri sebebiyle kurum ve kuruluşlarına misafir kabul etmemesi ve kapalı mekânda yüz yüze görüşme yapmayı tercih etmemesi nedeniyle birçok proje sahibiyle telefon ve video görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu lojistik bir avantaj olarak nitelendirilse de katılımcıların iş yoğunluğu ve motivasyonlarının azalması sebebiyle hem ankete hem de derinlemesine görüşmeye katılmaları üzerinde olumsuz bir etki yarattığı da görülmüştür. Bu durumun üstesinden gelebilmek için, olabildiğince ve öncelikli olarak yüz yüze görüşme randevuları ayarlanmaya çalışılmış, yüz yüze görüşmeyi kabul etmeyen proje sahipleriyle çevrimiçi görüşmeler yapılmıştır.

Salgın koşullarına ek olarak, İzmir Bölgesi'nde yaşanan deprem sebebiyle araştırmaya birkaç hafta ara verilmesi uygun görülmüştür. Belediyeler gibi bazı kamu kuruluşları deprem tehlikesiyle boşaltıldığı için verilen birkaç hafta aranın ardından ilgili kişilere bu nedenle ulaşılamama durumu da söz konusu olmuştur.

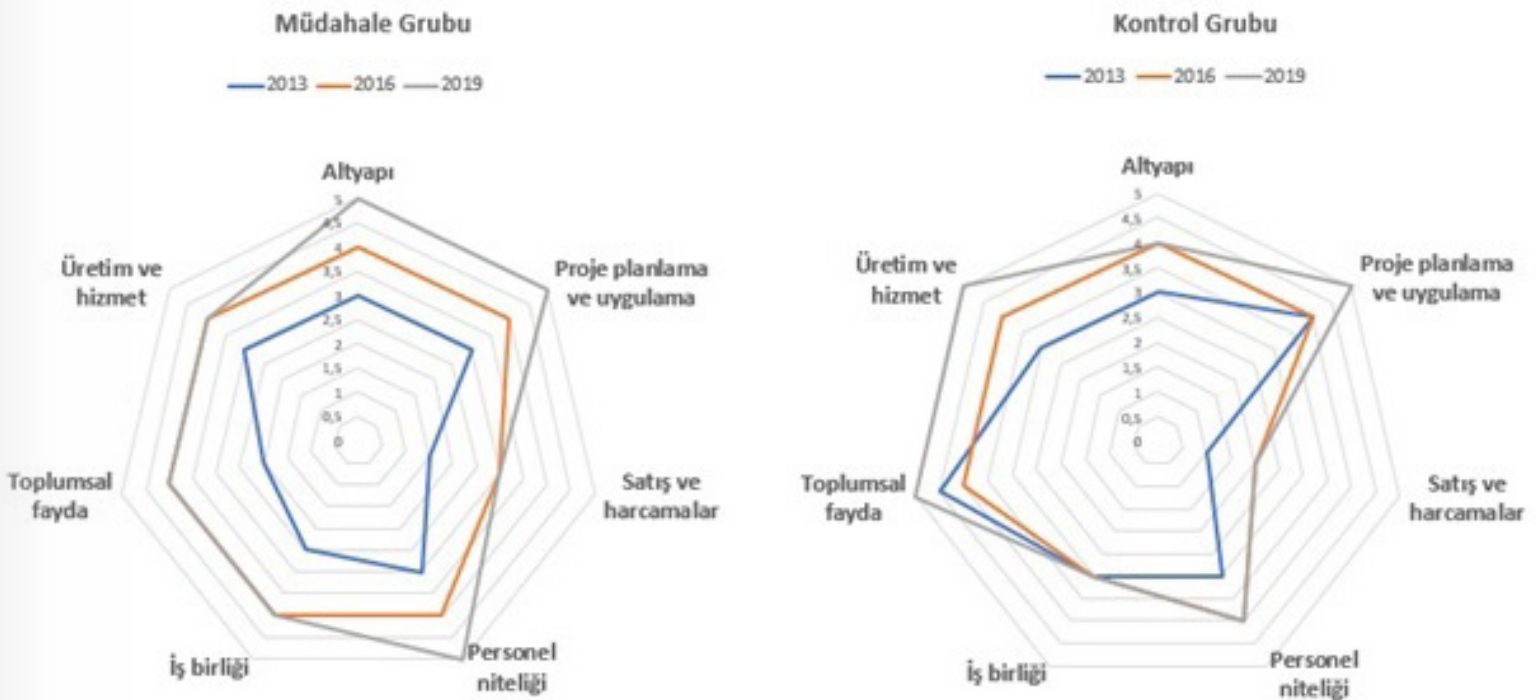
BÖLÜM 3.

Etki Değerlendirme Analizi

MDP'nin etki değerlendirmesi, programın performans ve etki göstergelerinin gruplandığı 8 temel boyuttan oluşmaktadır. Ancak boyutlardan biri olan "E-Devlet/E-Dönüşüm Kullanımının Güçlenmesi" boyutu içerisinde yer alan göstergeler sadece performans göstergesi olup hedef analizi ile değerlendirilmiştir. Etki göstergelerini içeren diğer 7 boyut için müdahale ve kontrol grubundaki kurum/kuruluşların

2013, 2016 ve 2019 yılındaki durumları analiz edilmiştir. İlgili göstergeler için müdahale ve kontrol grubundaki kurum/kuruluşların yıllara göre durumları Şekil 3'te sunulmuştur. 2013 yılı proje öncesindeki durumu, 2016 yılı ise projenin hemen bitimindeki durumu, yani İZKA'nın MDP etkisini göstermektedir. 2019 yılına bakılarak projelerin sürdürülebilirlik etkisi hakkında bir değerlendirme yapılabilir.

ŞEKİL 3. Müdahale ve Kontrol Grubundaki Projelerin 2013, 2016 ve 2019 Yılındaki Durumlarının 7 Boyutta İncelenmesi

Projenin hemen bitimindeki duruma bakıldığında, İZKA'nın mali desteğiyle hayata geçirilen müdahale grubundaki projelerin gerçekleştiği kurumlarda 7 boyutun tümünde olumlu bir etki gözlemlenmiştir. Kontrol grubunda ise projelerin hemen bitiminde altyapı, ürün ve hizmet, satış ve harcamalar ve personel niteliği durumlarında olumlu bir etki görülse de bu etkinin artış miktarı müdahale grubuna kıyasla daha azdır. Bu anlamda İZKA'nın mali desteğiyle gerçekleşen projelerin kurumların yapısında daha olumlu değişimlere yol açtığı söylenebilir.

Müdahale grubundaki projeler sürdürülebilirlik etkisi açısından değerlendirildiğinde, altyapı durumu, BTD alanında projelerin planlanması; personel sayısı ve niteliği boyutlarında sürdürülebilirliğin sağlandığı görülmektedir, ancak üretim ve hizmet süreçleri; satış, harcamalar ve kâr; toplumsal fayda ve kurumlar arası iş birliği boyutlarında etki aynı ölçüde korunamamıştır.

3.1. Bilgi İletişim ve Teknoloji Alanında Projelerin Hayata Geçirilmesi ve Kurumlarda Yeni Projeler Geliştirilmesine Etki

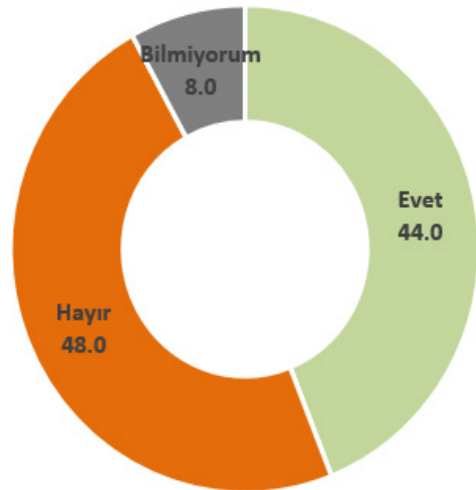
BTD Mali Destek Programı'na başvuruda bulunan yararlanıcıların bir kısmı projelerini bu destekle hayata geçirmiştir. Kontrol grubunda BTM MDP için planlanan projelerin bazıları farklı kaynaklarla gerçekleştirilirken, bu projelerin yarısından fazlasının uygulanmadığı görülmüştür. Kontrol grubunda projelerin hangi sebepler yüzünden gerçekleşmediği ve gerçekleşen projelerin hangi mali kaynaklar kullanılarak hayata geçirildiği incelendiğinde İZKA'nın sağladığı mali desteğin BTM alanındaki projelerin uygulanmasındaki önemi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, MDP etkisinin sadece bu program kapsamındaki projelerin hayata geçirilmesiyle sınırlı olmadığı anlaşılmıştır.

Proje ilgililerinin proje hazırlama konusundaki bilgi ve becerilerinin artmasıyla, İZKA mali desteği olmaksızın farklı kaynaklar kullanılarak BTM alanında yeni projelerin planlandığı ve uygulandığı tespit edilmiştir.

3.1.1. Mali Destek Programına Başvuruda Bulunulan Projelerin Hayata Geçirilmesinde İZKA Etkisi

Müdahale grubunda başvuru sahiplerinin neredeyse yarısı (%44,0) projesini İZKA desteği olmadan, farklı fonlarla yine de gerçekleştirebileceğini ifade etmiştir. Bu orana bakıldığında, **müdahale grubundaki katılımcıların projeyi uygulama konusundaki istek ve motivasyonlarının yüksek olduğu, aynı zamanda İZKA'nın projeleri uygun bir şekilde değerlendirdiği ve mali destek verilen projelerin seçiminin uygun bir şekilde yapıldığı** söylenebilir.

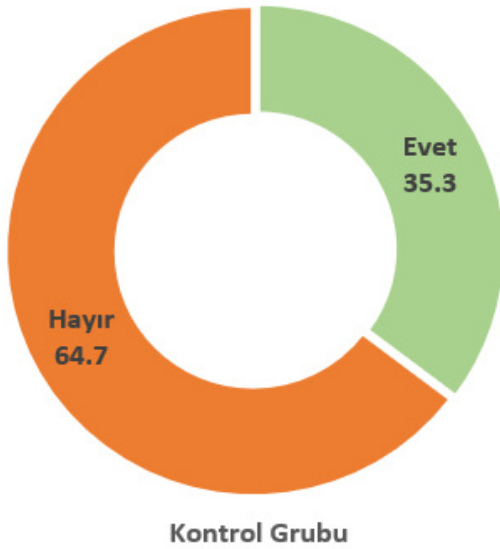
ŞEKİL 4. Müdahale Grubundaki Yararlanıcıların Projelerini İZKA Desteği Olmadan Gerçekleştirmeye Yönelik Tutumları

Müdahale grubunda projesini İZKA desteği olmadan gerçekleştiremeyeceğini düşünen yararlanıcıların %81,8'i mali kaynak yetersizliğinden dolayı gerçekleştirmeyeceğini ifade etmiştir

Kontrol grubundaki proje başvuru sahiplerinin 11'i (%64,7) projelerini İZKA desteği olmadan gerçekleştirememiştir. Kontrol grubundaki katılımcıların İZKA desteği olmadan projelerini gerçekleştirememesinin temel nedeni de yine mali kaynak yetersizliğidir (%92,8). Bu oranlar projelerin gerçekleştirilmesinde Mali Destek Programlarının önemini ortaya koymaktadır.

ŞEKİL 5. Müdahale Grubundaki Yararlanıcıların Projelerini İZKA Desteği Olmadan Gerçekleştirmeye Yönelik Tutumları

3.1.2. İZKA'nın Mali Desteğine Alternatif Kaynaklar

Kontrol grubunda İZKA desteği olmadan gerçekleştirilen projelerin çoğu (%83,3) kurumların mevcut imkanlarıyla hayata geçirilmiştir. Bunu diğer ulusal kaynaklar (TÜBİTAK, KOSGEB, vb.) takip etmektedir. Ancak kontrol grubundaki başvuru sahipleri bu kaynakların İZKA desteğiyle kıyaslandığında kapsam ve bütçe açısından sınırlı olduklarını ifade etmişlerdir:

“Projemizi mali kaynak yetersizliği sebebiyle gerçekleştiremedik. O zamanlar 1 Milyon TL idi bütçe başvurumuz.. Mesela şu an aynı projeyi 10 Milyon TL bütçeyle yapmamız gerekiyor. Öyle bir maddi kaynağı sağlayabilecek devlet dışında birtakım kamu fonları var, ancak bunlar uzun vadeli ve üniversitenin genel yapılanmasıyla ilgili olan projeler için, yani sanayile irtibat kurabileceğimiz kaynaklar değil onlar. İZKA'nın desteği ise bu kapsama uyuyordu.”

(BTD-KG-Üniversite)

Müdahale grubundaki projelerin İZKA tarafından desteklenmediği takdirde, %35,7 oranında TÜBİTAK, KOSGEB gibi diğer ulusal destekler ve %28,6 oranında AB, BM, Dünya Bankası gibi uluslararası fon kaynakları kullanılarak gerçekleştirilebileceği görülmüştür.

Buna göre, MDP öncelikleri arasında yer alan “Yeni geliştirmekte olan teknolojilere temel oluşturacak araştırmaların desteklenmesi” konusunda İZKA'nın mali desteğinin Bilgi Toplumuna Dönüşüm Programı kapsamında yürütülen araştırmaların ve projelerin geliştirilmesinde önemli bir rolü olduğu görülmüştür. **İZKA desteğinin bilimsel alanda geliştirilen projelerin uygulanması konusunda özellikle kapsam ve bütçe göz önüne alındığında oldukça teşvik edici etkisi olduğu söylenebilir.**

3.1.3. Proje Hazırlama ve Uygulama Becerisine Etki

Her iki grupta proje hazırlama ve uygulama becerisinde referans noktaları itibarıyla artış olduğu görülmeye rağmen, farkların farkı yöntemi müdahale grubundaki etkinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Proje hazırlama ve uygulama becerisi, referans noktalarına göre medyan testi yapılarak karşılaştırılmıştır. Referans noktaları arasında pozitif yönlü anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 2019 yılı sonundaki değerlere bakıldığında iki grupta da bu etkinin devam ettiği gözlemlenmiştir. İZKA desteği, projenin hem hazırlanma hem de uygulama sürecinde etkili olmuştur:

“Bizim için İZKA’nın prosedürleri öğretici olmuştur. Başvuru süreci karmaşık ve nitelik arayan, ama desteği de yanında veren bir süreç olarak devam ederse, hepimiz için öğretici olabilir. Ben mesela bir sürü şey öğrendim destek çıkmamasına rağmen.”

(BTD-KG-Şirket)

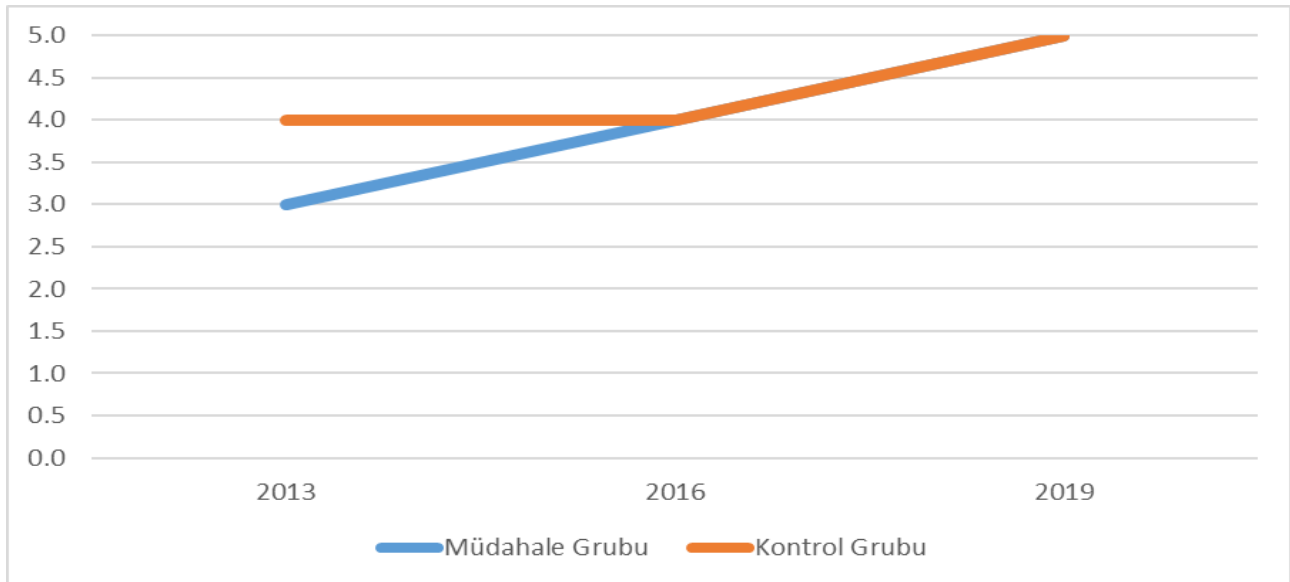
3.1.4. BTD Alanında Yeni Projeler Planlama ve Bu Projelerin Gerçekleşmesine Etki

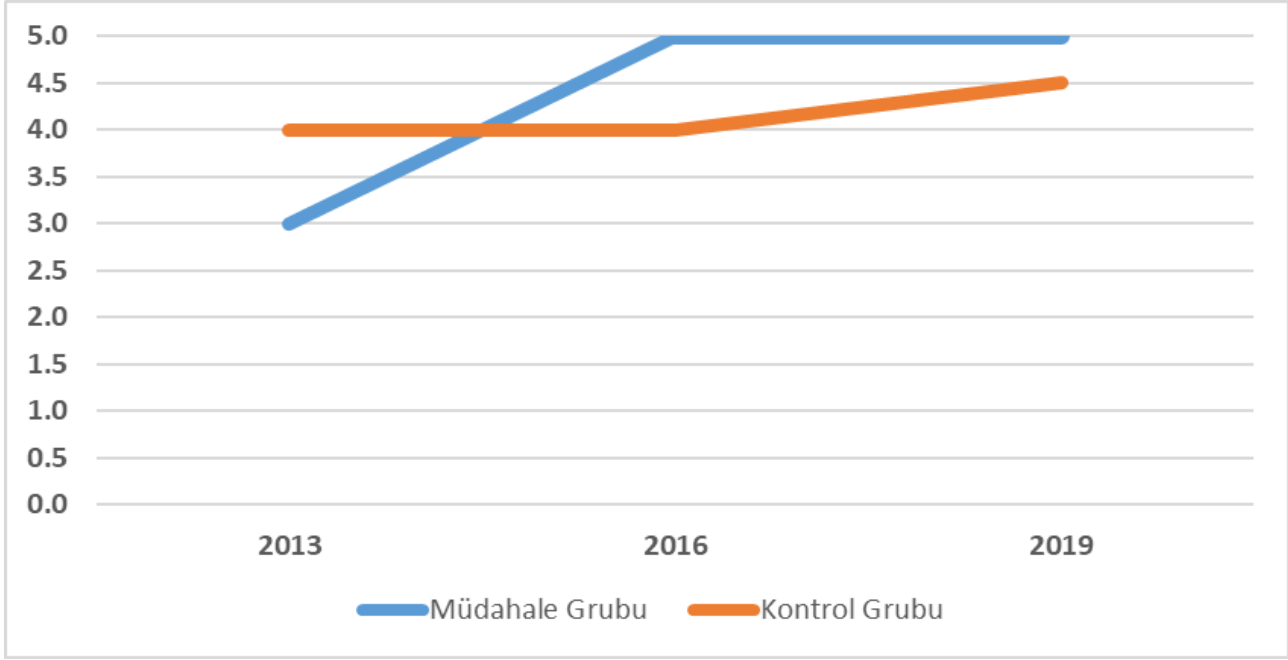
MDP’nin, bu program kapsamında değerlendirilen projelerin gerçekleşmesindeki etkisine ek olarak, BTD alanında yeni ve farklı projeler planlama ve uygulama konusunda da etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Bu anlamda **İZKA, proje hazırlama ve uygulama konusunda tecrübelenen katılımcıları başka projeler geliştirmesi konusunda teşvik edici olmuştur. İZKA desteği ile projelerini gerçekleştiren kurumlarda yeni projeler planlayan katılımcıların oranı %64,0’dır (16 proje). Planlanan bu projelerden %75,0’ı hayata geçirilmiştir (12 proje).** İZKA prosedürlerinin öğretici olması nedeniyle yararlanıcıların proje hazırlama konusundaki bilgi ve becerilerinin artması ve kurumlarında yeni projeler planlanması konularında oldukça etkili olduğu söylenebilir:

“Tecrübe edinmiş olduk, sonraki büyük bir projede atılacak adım hakkında artık önceden bilgimiz oluyor. Başka bir proje karşımıza çıkarsa yapılacak işlemler, alınacak personel sayısı, geçecek süreç her şeyi daha hızlı yorumlayabiliyoruz.”

(BTD-MG-Yerel Yönetim)

ŞEKİL 6. Müdahale ve Kontrol Grubunda Proje Hazırlama ve Uygulama Becerisindeki Değişim

ŞEKİL 7. Müdahale ve Kontrol Grubunda Yeni Projeler Planlama ve Geliştirmedeki Değişim

Gerçekleşmeyen 4 proje incelendiğinde, bu projelerden birinin halen devam ettiği, 3'ünün ise finansal kaynak yetersizliği sebebiyle hayata geçirilemediği tespit edilmiştir.

Şekil-7'de görüldüğü üzere, müdahale grubu ilk dönemde BT alanında yeni projeler planlama ve

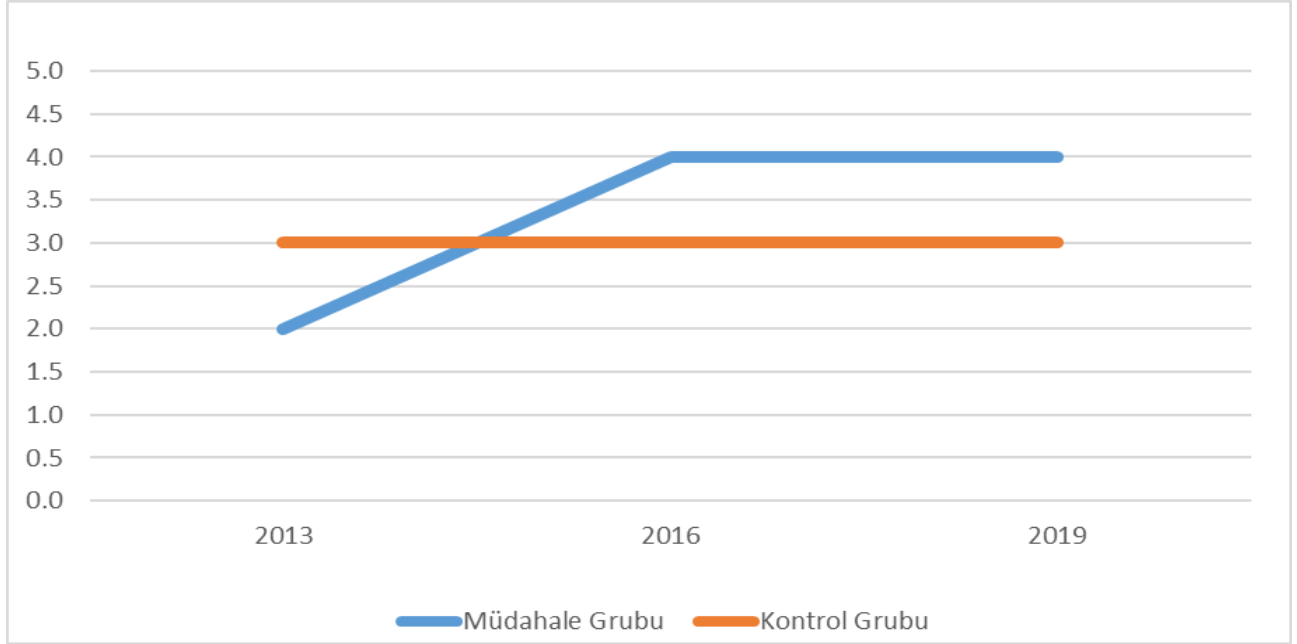
gerçekleştirme durumu açısından kontrol grubunun gerisindeyken, İZKA tarafından desteklenen projelerinin hemen bitiminde kontrol grubunun önüne geçmiştir. 2019 yılı sonunda da bu etkinin devam ettiği görülmektedir. Kontrol grubunda ise nispeten daha az bir gelişme gözlenmektedir.

3.2. Kurumlar Arası İş Birliğinin Güçlenmesine Etki

Üniversite, kamu kurumları ve özel sektör arasında kurulan iş birlikleri, ortak çalışma kültürü, ortak alt-yapı oluşturma amacı ve disiplinler arası çalışmaların inşa edilmesi BTM MDP'nin gelişme eksen ve stratejik amaçlarıyla doğrudan ilişkilidir. Kamu kurumları ve işletmeler ile kurulan iş birliği boyutunda müdahale grubunda oldukça belirgin bir etki ortaya

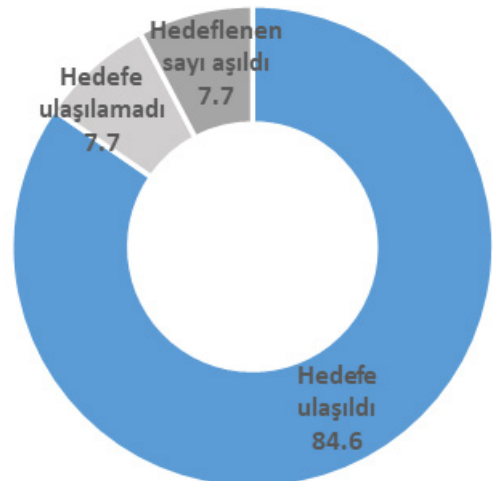
çıktığı gözlenmiştir. Müdahale grubundaki projelerin gerçekleştiği kurum ve kuruluşlarda iş birliği kurulma oranı proje başlangıcında daha düşükken, bitiminde kontrol grubundan daha iyi duruma gelmiş, üstelik 2019 yılı sonu itibariyle bu boyuttaki etki korunabilmiştir. Kontrol grubunda böyle bir etki söz konusu değildir.

ŞEKİL 8. Kamu Kurumları ve Özel Kurumlar Arasında Kurulan İş Birliği

Kamu ve özel kurumlar arasında kurulan iş birliğine ek olarak, bu kapsamda değerlendiren diğer temel performans göstergesi kurumlar arası entegrasyonu sağlanan bilgi iletişim sistemi sayısıdır. Kurumlar arası entegrasyon hedefi olan **13 projeden 11'i hedeflediği sayıyı gerçekleştirmiş**, 1 proje hedeflediği sayıdan fazla entegrasyon sistemi ortaya çıkarmış, 1 tanesi ise hedeflenen sayıdaki entegrasyon sistemini uygulamaya geçirememiştir (Şekil 9).

ŞEKİL 9. Müdahale Grubundaki Kurum/Kuruluşlar için, Entegrasyonu Sağlanan Kurumlar Arası Bilgi Sistemi Sayısında Hedefe Ulaşma Oranları

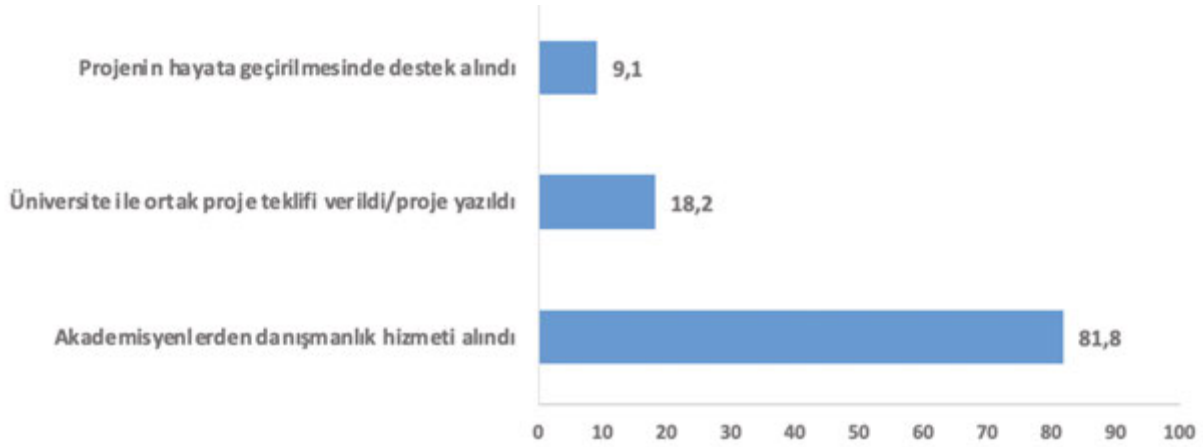
3.2.1. Üniversite ile İş Birliği

“Müdahale grubunda 11 proje üniversiteyle iş birliği yaparken, kontrol grubunda İZKA desteği olmadan gerçekleştirilen 6 projeden yalnızca birinde üniversiteyle iş birliği yapmıştır.”

Kâr amacı güden ve gütmeyen kurumların kendi mevcut olanaklarıyla üniversitelerin bilgi birikimlerini bir araya getirmelerinin, bilimsel, teknolojik ve ekonomik yönden güçlenerek, kurumlar arası iş yapma kültürünü geliştiren ve etkili çalışmalar yürütmelerinin önemi program rehberinde belirtilmiştir. Başvuru sahiplerinin uygun olduğu müddetçe proje faaliyetlerinde üniversite ile iş birliği içerecek faaliyetler planlamaları programın hedeflerinden biri olarak belirtilmiştir⁷.

Müdahale grubundaki 25 projeden 11’inde üniversite ile iş birliği yapılmıştır. Bunlardan 8’i kâr amacı gütmeyen, 3’ü kâr amacı güden kurum/kuruluşların gerçekleştirdiği projelerdir. Şekil 10’da görüldüğü üzere, kurulan bu iş birliklerinin yapısı ayrıntılı incelendiğinde en büyük iş birliği türünün akademisyenlerden danışmanlık hizmeti almak olduğu görülmektedir (9 proje). İki projede üniversiteyle yapılan iş birliği proje yazım aşamasında gerçekleşmiştir. **Kontrol grubunda İZKA desteği olmadan gerçekleşen 6 projeden 1’inde üniversiteyle iş birliği yapılmış ve bu iş birliği kapsamında akademisyenlerden danışmanlık hizmeti alınmıştır.**

ŞEKİL 10. Müdahale Grubundaki Projelerde Üniversite ile Yapılan İş Birliği Oranları

7 İZKA BTĐ Mali Destek Programı Başvuru Rehberi

3.2.2. Kamu ile İş Birliği

Üniversiteler dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılan iş birliklerinin tümü (11 proje) kâr amacı gütmeyen kurumlar tarafından yürütülen projeler kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu sonuç gerek idari prosedürler gerek entegrasyon işlemlerinin önceliklendirilmesi hedefiyle paralellik göstermektedir. Şekil 11'de görüldüğü üzere, yapılan

iş birliklerinin çoğunluğunu kurumlar arası veri entegrasyonunun sağlanması ve iş süreçleri hakkında fikir alışverişinin yapılması oluşturmaktadır. Kamu kurumları arasında gerçekleşen bu iş birliği, İZKA'nın mali desteğinin BTD programının hedef ve öncelikleriyle örtüştüğünü kanıtlar niteliktedir.

ŞEKİL 11. Müdahale Grubundaki Projelerde Kamu ile Yapılan İş Birliği Oranları

3.2.3. Özel Sektör ile İş Birliği

Kâr amacı güden ve gütmeyen kurum/kuruluşların gerçekleştirdiği projeler kapsamında işletmelerle yaptıkları iş birlikleri incelendiğinde müdahale grubundaki **25 projeden 10'unda işletmelerle iş birliği kurulduğu görülmektedir (%40,0). Bunlardan 5'i kâr amacı güden, 5'i kâr amacı gütmeyen kurum/kuruluşların yürütmüş olduğu projelerdir.** İşletmelerden ürün temin edilmesi yoluyla yapılan iş birlikleri hem kâr amacı güden hem de kâr amacı gütmeyen kurum/kuruluşların önceliklerini oluştururken (2'şer proje), işletmelerden geliştirme hizmeti (3 proje) ve danışmanlık hizmeti (2 proje) alınması kâr amacı gütmeyen kurumların gerçekleştirdiği iş birliği türlerinde ön plana çıkmaktadır. Proje başvuru raporları incelendiğinde **müdahale grubunda yer alan projelerin 6'sı özel sektörle iş birliği hedeflemiştir.**

Bu projelerin tümünde hedeflenen iş birliği sayısının gerçekleştiği, birinde ise hedeflenenden fazla sayıda iş birliği kurulduğu görülmüştür. Müdahale grubundaki tüm projeler kapsamında yapılan iş birliklerinin detayları Şekil 12'de yer almaktadır.

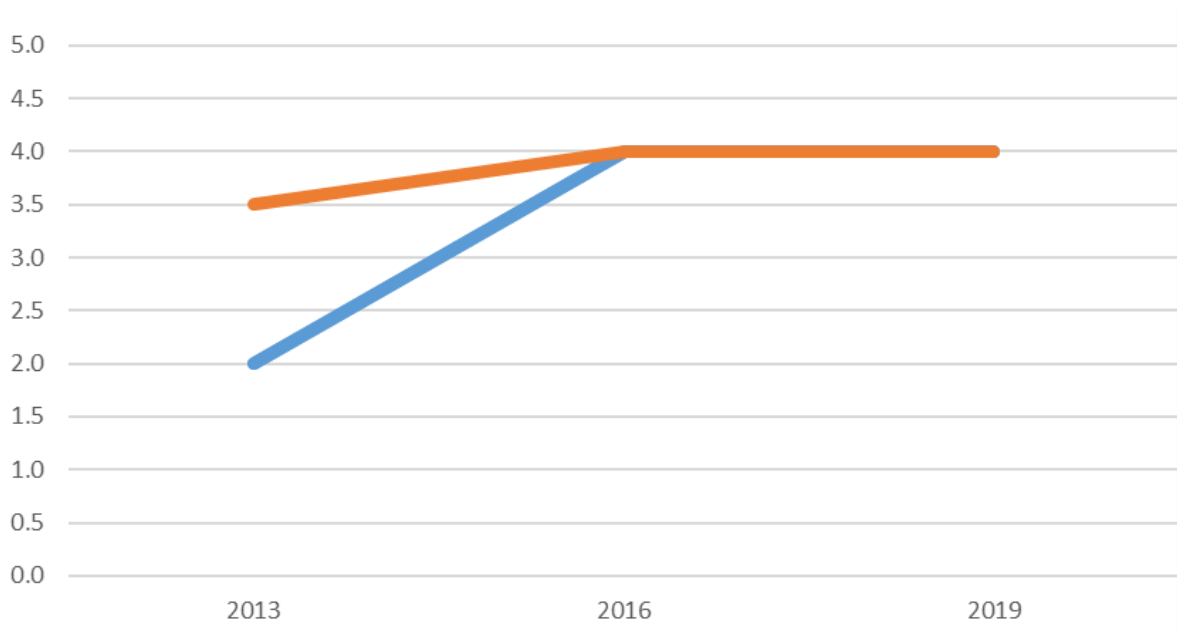
Herhangi bir kurumla iş birliği yapılmadan gerçekleşen projelerin bir kısmının konu ve kapsam bakımından farklı kurumlarla iş birliğine uygun olarak nitelendirilmediği görülmüştür. Bazı katılımcılar projeleriyle ilgili farklı kurumlarla birlikte çalışmaya ihtiyaçlarının olmadığı, bu nedenle projeyi sadece kendi kurumları içerisinde ve kendi çalışanlarıyla beraber gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Bu durum daha çok kontrol grubunda görülmüştür.

ŞEKİL 12. Müdahale Grubundaki Projelerde İşletmelerle Yapılan İş Birliği Oranları

3.3. Altyapı Durumuna Etki

BTD MDP'nin hedeflerinden biri de bilgi teknolojilerinin altyapısının güçlenerek yeni teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılmasıdır. Şekil 13'te görüldüğü üzere, müdahale grubunda projenin hemen bitiminde altyapı durumunda oldukça büyük bir etki gözlenmektedir. Müdahale grubundaki kurum/

kuruluşların altyapı durumu kontrol grubundakilerden daha gerideyken, projenin hemen bitiminde eşit duruma geldikleri görülmektedir. Projenin hemen bitiminden 2019 yılı sonuna dek geçen sürede, mevcut altyapı durumunun korunduğu, ancak geliştirilemediği söylenebilir.

ŞEKİL 13. Genel Fiziksel Altyapı Durumuna Etki

Müdahale grubunda yer alan kurum ve kuruluşlarda-ki merkez/laboratuvar sayısı ve proje ile ilgili alanda kullanılan cihaz/makine/sunucu (server) sayısı altyapı

boyutu kapsamında değerlendirilmektedir. Bu performans göstergelerinde referans yıllarına göre gerçekleşen artış Tablo 5'te yer almaktadır.

TABLO 5. Projenin Hemen Bitiminde ve 2019 Yıl Sonundaki Altyapı Durumundaki Değişim

Altyapı Durumuna İlişkin Performans Göstergeleri	Merkez/Laboratuvar Sayısı		Proje ile İlgili Alanda Kullanılan Cihaz/Makine/Sunucu (Server) Sayısı	
Referans Yılları	(2016-2013)	(2019-2016)	(2016-2013)	(2019-2016)
Etki Görülen Proje Sayısı	4	1	21	8

Tablo 5'te görüldüğü gibi, projenin hemen bitiminde 4 projede merkez laboratuvar sayısında artış görülürken, ilgili alanda kullanılan cihaz/makine/sunucu sayısında projelerin çoğunda bir artış meydana gelmiştir. 2019 yılı sonuna bakıldığında merkez/laboratuvar sayısının 1 projede hala etkisini sürdürdüğü, cihaz/makine/sunucu sayılarında ise 8 projede (%32,0) bu etkinin sürdürüldüğü görülmüştür.

Projeler kapsamında edinilen teknik ekipmanlar sayesinde altyapının iyileştirilmesi yönünde önemli adımlar atılmış, mevcut imkanların geliştirildiği gözlenmiştir. Aynı zamanda kurumlarda meydana gelen teknolojik yeniliklerin, hizmet kalitesini ve diğer işleyiş süreçlerini de olumlu yönde etkilediği ifade edilmiştir:

“Bizim belediyemizde çok dağınık bir yerleşim söz konusuydu. Ana binadan uzak, kopuk birçok birimimiz vardı kısa süre öncesine kadar. Herkesin web tabanlı ortak bir uygulama üzerinde buluşuyor olması iletişimi güçlendirdi, hepimizin işlerini rahatlattı, iş süreçlerini hızlandırdı. Eskiden bir yazıyı arardık, ara ki bulasın şu an bunların hepsinin takibini yapabiliyoruz. Envanter kayıtlarına ulaşım, demirbaş kayıtlarımız hepsi artık ortak sistemde buluştu. Mali hizmetler açısından bakınca da, belediyenin gelir-giderleri, mali bilançosunun yönetimi aynı veri tabanında, aynı otomasyon sistemi kapsamında çok daha izlenebilir ve kolaylaşmış oldu. Güncel teknolojilere uyum sağlamış olduk.”

(BTD-MG-Yerel Yönetim)

3.4. E-Devlet Kullanımı ve E- Dönüşümün Güçlenmesine Etki

Teknolojik altyapı durumundaki iyileşmeyle birlikte e-devlet kullanımı ve e-dönüşümün güçlenmesi adına önemli adımlar atılmış ve **ilgili göstergelerde hedeflenen kazanımların tamamına yakını, hatta bazı kurumlar tarafından hedefledikleri sayıdaki göstergelerin fazlası gerçekleştirilmiştir**. Bu kapsamda değerlendirilen performans göstergeleri Tablo 6'da yer almaktadır.

Bu alandaki dönüşüm, kurumların idari yapılarında birtakım farklılıklar meydana getirmiştir. Kurumlararası iletişim ve koordinasyon, yönetimde şeffaflık, hesap verebilirlik ve izlenebilirlik gibi alanlarda projelerin çıktılarının etkili olduğu tespit edilmiştir:

“Belediyenin şeffaflığını sağlayacak, belediyenin bilgileri anlık ve grafiksel olarak görüntüleyebildiği ve böylece şeffaf ve izlenebilir bir yönetim anlayışının ortaya konulabileceği bir hizmet hazırlığımız var. Sayıştay Denetçisi geldiğinde o takip edebiliyor ya da bir dış kurum tarafından izlenmesi gerektiğinde kullanabiliyoruz. Biz Belediye olarak elektronik imzayı kullanan, KEP entegrasyonu yapan ilk belediyelerden biriyiz. Şu an birçok bilgi ve belge KEP üzerinden devam ediyor.”

(BTD-MG-Yerel Yönetim)

TABLO 6. E-Devlet Kullanımı ve E-Dönüşümün Güçlenmesi Kapsamındaki Performans Göstergelerinin Gerçekleşme Oranları

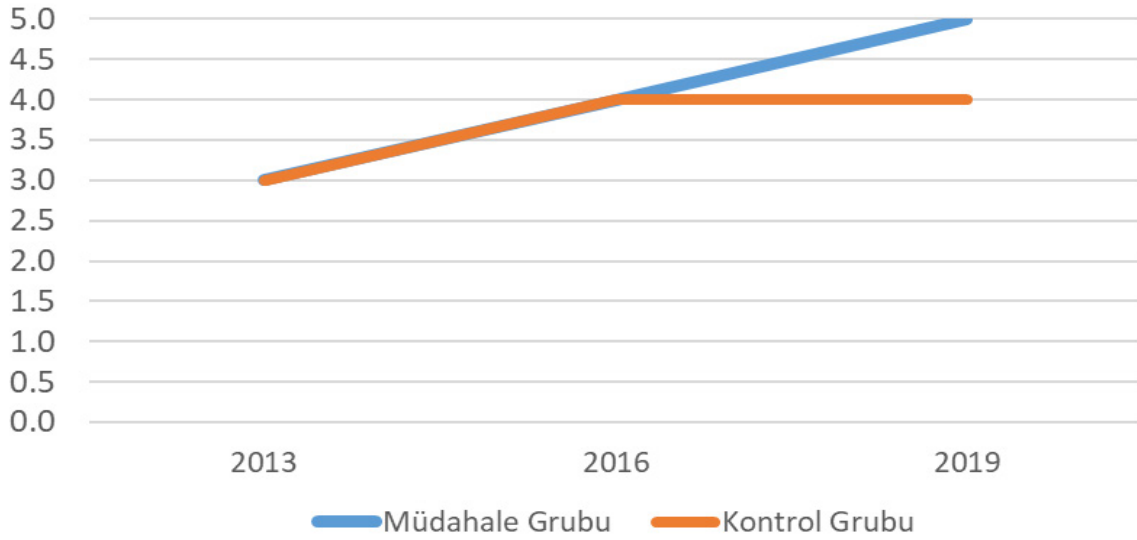
	Hedeflenen Değere Ulaşılamadı		Hedeflenen Değere Ulaşıldı		Hedeflenen Değere Aşıldı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Açık Kaynak Kodu kullanımı sağlanan uygulama sayısı	1	7,1	12	85,7	1	7,1	14	100
E-Devlet Kapısı'na entegrasyonu sağlanan Bilgi Teknolojileri uygulaması sayısı	1	11,1	8	88,9	0	0,0	9	100
Kayıtlı Elektronik Posta Adresi kullanımına başlayan kurum sayısı	0	0,0	6	85,7	1	14,3	7	100
Elektronik İmza kullanılan Bilgi Teknolojileri uygulaması sayısı	0	0,0	6	66,7	3	33,3	9	100
Geliştirilen e-katılım uygulaması sayısı	0	0,0	12	92,3	1	7,7	13	100

3.5. Personel Sayısı ve Niteliğine Etki

Programın bir diğer hedefi bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki istihdamın ve mevcut personel niteliğinin artırılmasıdır. Şekil 14'te görüldüğü üzere, sürekli istihdam edilen nitelikli iş gücü ve toplam iş gücünde projelerin hemen bitiminde pozitif bir

etki görülmüştür. Müdahale grubu projenin hemen bitiminde kontrol grubuyla aynı durumdayken, 2019 yılı sonunda kontrol grubunda etki sabit kalırken müdahale grubunda etki aynı oranda artmaya devam etmiştir.

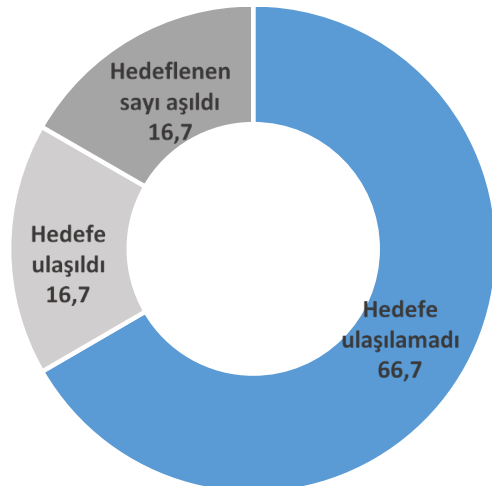
ŞEKİL 14. Müdahale ve Kontrol Grubunda Personel Sayısı ve Niteliğindeki Değişim

Kurumların %80,0'ninde çalışanlara yeni yeterlilikler kazandırılmıştır. Özellikle proje ile ilgili alanda eğitim almış ve bu alanda eğitimlere katılan personel sayısının proje bitiminde oldukça yüksek olması, müdahale grubunda personel niteliğinin sürdürülebilirliğine etki eden önemli bir faktör olarak ele alınabilir. (Tablo 7).

İstihdam edilen nitelikli personel sayısındaki artışa rağmen, bu kapsamda hedeflenen ve gerçekleşen istihdam sayıları incelendiğinde, kurumların çoğunda hedeflenenden az sayıda istihdam gerçekleştirildiği Şekil 15'te görülmektedir.

ŞEKİL 15. Müdahale Grubunda Proje ile İlgili Alanda Nitelikli Personel İstihdam Edilmesini Hedefleyen ve Bu Hedefi Gerçekleştiren/Aşan Proje Oranları

Müdahale grubundaki nitelikli personel istihdamı sürdürülebilir bir şekilde artış göstermesine rağmen hedeflenen sayıdan çok uzak kalmıştır. Yapılan görüşmelerde bunun nedeni olarak bazı projelerin yeni personel istihdam etmeden eldeki personeller ile gerçekleştirilmesi, bazılarının da ise ülkemizde yaşanan ekonomik dalgalanmanın yarattığı belirsizlik olduğu görülmüştür. BTD Programının bu noktada hedefe ulaşamamasına rağmen, projelerin gerçekleştirilmesi

çelişkili bir durum oluşturmaktadır. İlk bakışta bunun nedenleri olarak;

- Proje başvurularında belirtilen personel ihtiyacı ile gerçek personel ihtiyacı arasında fark olması
- Proje izleme sürecinde personel istihdamı kapsamındaki kontrol mekanizmalarının güncel duruma uygun olmaması kabul edilebilir.

TABLO 7. Müdahale Grubu için Projenin Hemen Bitiminde ve 2019 Yıl Sonunda Personel Sayısı ve Niteliğinde Meydana Gelen Artış Oranları

	Yok		Arttı		Değişmedi		Azaldı	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen nitelikli iş gücü sayısı (2016-2013)	3	12,0	9	36,0	13	52,0	0	0,0
Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen nitelikli iş gücü sayısı (2019-2016)	3	12,0	3	12,0	15	60,0	4	16,0
Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen toplam iş gücü sayısı (2016-2013)	2	8,0	10	40,0	13	52,0	0	0,0
Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen toplam iş gücü sayısı (2019-2016)	2	8,0	3	12,0	16	64,0	4	16,0
Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen AR-GE personeli sayısı (2016-2013)	2	8,0	3	12,0	20	80,0	0	0,0
Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen AR-GE personeli sayısı (2019-2016)	2	8,0	3	12,0	20	80,0	0	0,0
Proje alanı ile ilgili eğitime katılan personel sayısı (2016-2013)	2	8,0	17	68,0	6	24,0	0	0,0
Proje alanı ile ilgili eğitime katılan personel sayısı (2019-2016)	2	8,0	5	20,0	12	48,0	6	24,0
Proje ile ilgili alanda eğitim alan çalışan sayısı (2016-2013)	2	8,0	17	68,0	6	24,0	0	0,0
Proje ile ilgili alanda eğitim alan çalışan sayısı (2019-2016)	2	8,0	3	12,0	13	52,0	7	28,0

3.6. Üretim ve Hizmet Süreçlerinin İyileşmesine Etki

Üretim ve hizmet süreçleri; verimlilik, çeşitlilik ve maliyet oranları, müşteri/vatandaş memnuniyeti, kullanıcı/katılımcı/ziyaretçi sayısı ve üretim kalitesi

kapsamında değerlendirilmiş ve ilgili performans göstergelerinin sayılarındaki değişim analiz edilmiştir.

TABLO 8. Müdahale ve Kontrol Grubunda Üretkenlik Artışı Görülen Kurum/Kuruluşlarda Üretim ve Hizmet Süreçlerinde Elde Edilen Kazanımlar

	Kazanım Olmadı				Kısmen Kazanım Oldu				Kazanım Oldu			
	MG		KG		MG		KG		MG		KG	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İşlem süreleri kısaldı	1	7,1	0	0,0	1	7,1	0	0,0	12	85,7	4	100,0
Üretim süreçleri hızlandı	4	28,6	2	50,0	1	7,1	1	25,0	9	64,3	1	25,0
Kullanıcı/katılımcı/ziyaretçi sayıları arttı	4	28,6	1	25,0	1	7,1	1	25,0	9	64,3	2	50,0
İş/hizmet/üretim kalitesi arttı	1	7,1	0	0,0	3	21,4	0	0,0	10	71,4	4	100,0
İşgücü verimliliği arttı	1	7,1	0	0,0	1	7,1	0	0,0	12	85,7	4	100,0
Moral/motivasyon arttı	2	14,3	1	25,0	2	14,3	1	25,0	10	71,4	2	50,0
Vatandaş/müşteri memnuniyeti arttı	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	14	100,0	4	100,0

3.6.1. Üretkenlik Artışı ve Verimliliğe Etki

Üretkenlik, elde edilen üretim (etkinlik) ile ortaya konan eforun, yani verimliliğin kıyaslanmasıyla tespit edilmektedir. Verilmiş girdiler ne ölçüde çıktıya dönüştürülürse, üretkenlik o denli fazla olmaktadır. BTM MDP'nin proje gerçekleştiren kurumlardaki üretkenliğe etkisi Tablo 8'de görülen ölçütlerle analiz edilmiştir. Proje sonrasında kurumlarında üretkenlik artışı olup olmadığı katılımcılara sorulmuş, üretkenlik artışı olduğunu beyan eden katılımcılara üretkenliğin çeşitli bileşenlerine yönelik herhangi bir kazanım elde edip etmedikleri sorulmuştur:

- ▶ İşlem sürelerinin kısılması
- ▶ Üretim süreçlerinin hızlanması
- ▶ Kullanıcı/katılımcı/ziyaretçi sayılarında artış
- ▶ İş/hizmet/üretim kalitesi artışı
- ▶ İşgücü verimliliğinde artış
- ▶ Moral/motivasyondaki artış
- ▶ Vatandaş/müşteri memnuniyetindeki artış

Müdahale grubundaki 25 projeden 14'ünde üretkenlik artışı olduğunu belirtirken, kontrol grubundaki 6 projeden 4'ünde *üretkenlik artışı* gerçekleştiği

görülmüştür. **Müdahale grubundaki, üretkenlik artışı görülen 14 kurum/kuruluşun 12'sinde işlem süreleri kısılırken, kontrol grubunda ise 4 kurum/kuruluşun tamamında işlem süreleri kısalmıştır.** Kurum/kuruluşlar, üretim süreçlerinin hızlanması açısından değerlendirildiğinde müdahale grubunun öne çıktığı görülmüştür. **Müdahale grubundaki projelerin etkisiyle üretkenlik artışı gerçekleşen 14 kurumdan 9'unda üretim süreçlerinin hızlandığı görülürken, kontrol grubundaki 4 kurumdan yalnızca birinde üretim süreçleri hızlanmıştır.** Projeler kapsamında edinilen teknik ekipmanlar sayesinde işlem sürelerinin kısaldığı verimliliğin arttığı ve eskisine kıyasla daha çok kullanıcıya hizmet verildiği görülmüştür:

“Proje kapsamında dijital tekstil baskı makinesi aldık, örneğin telegrafi makinesi kullanıyorduk, o emek-yoğun bir makine, onunla kıyasladığımız zaman çok daha hızlı denemeler yapıp sonuçlarını gerebiliyorsunuz.”

(BTD-MG-Üniversite)

İşlem sürelerinin kısalarak verimliliğin sağlanmasının yanı sıra, kurumlarda meydana gelen bu köklü değişimin iş süreçlerini kolaylaştırdığı ortaya çıkmıştır:

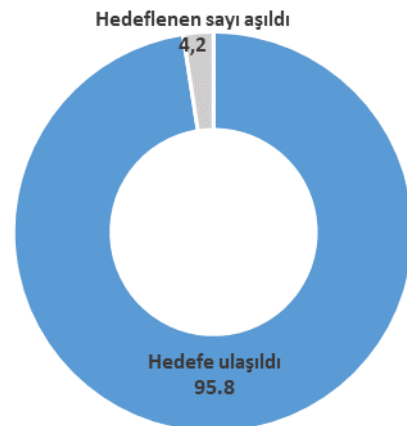
“Eskiden arşivden bir şey gerekiyordu. O tozlu arşive kim inecek, o dosyayı kim çıkartacak, o müdürlüğe kim götürecektik, öbür müdürlük hangi bilgiyi isteyecek... Bunların hepsi insan gücüyle ve çok da zor işliyordu. Şimdi biz dijital belediyeciliğe geçtik ve bunun altyapısını kurmuş olduğumuz bu otomasyon sistemine borçluyuz.”

(BTD-MG-Yerel Yönetim)

3.6.2. Ürün ve Hizmet Çeşitliliğine Etki

Ürün ve hizmet çeşitliliği kapsamında değerlendirilen BTD Mali Destek Programı'nın en önemli ve temel göstergelerinden biri *geliştirilen bilgi teknoloji uygulaması sayısıdır*. Kurum ve kuruluşlar projeleri kapsamında ne kadar bilgi ve teknoloji uygulaması geliştirirse, programın temel hedeflerinden biri olan teknolojik alt yapı ve dijital dönüşüm hedefine ulaşması o denli mümkün olacaktır. **Müdahale grubundaki projelerin %96,0'sında ilgili proje kapsamında yeni bilgi teknoloji uygulaması geliştirmiştir.** Projenin hemen bitiminde geliştirilen bilgi teknolojileri sayısındaki artışın oldukça yüksek olduğu, ancak bu artışın 2019 yılı sonunda aynı düzeyde olmadığı görülmüştür. Bu noktada artışın devam ettirilemesindeki en önemli etken olarak ekonomik ve finansal sıkıntılar görünmektedir. 2016 yılı ve sonrasında ülkemizin yaşadığı ekonomik dalgalanmaların yatırımlarda düşüşe yol açtığı açıktır. Projenin başındaki hedefler ve bu hedefin gerçekleşme durumu açısından değerlendirildiğinde ise projelerin neredeyse tamamında hedeflendiği sayıda bilgi teknolojileri uygulamaları geliştirilmiştir. Bu gözlemlenebilir etki, yenilikçi ürün geliştirme hedefinde de görülmüştür (Şekil 16). **Yenilikçi ürün geliştirmeyi hedefleyen 6 projenin tamamı hedeflenen sayıda yenilikçi ürün ortaya çıkarmıştır.**

ŞEKİL 16. Müdahale Grubunda Bilgi Teknolojileri Uygulamaları Geliştirmeyi Hedefleyen/Hedefini Gerçekleştiren Proje Sayıları

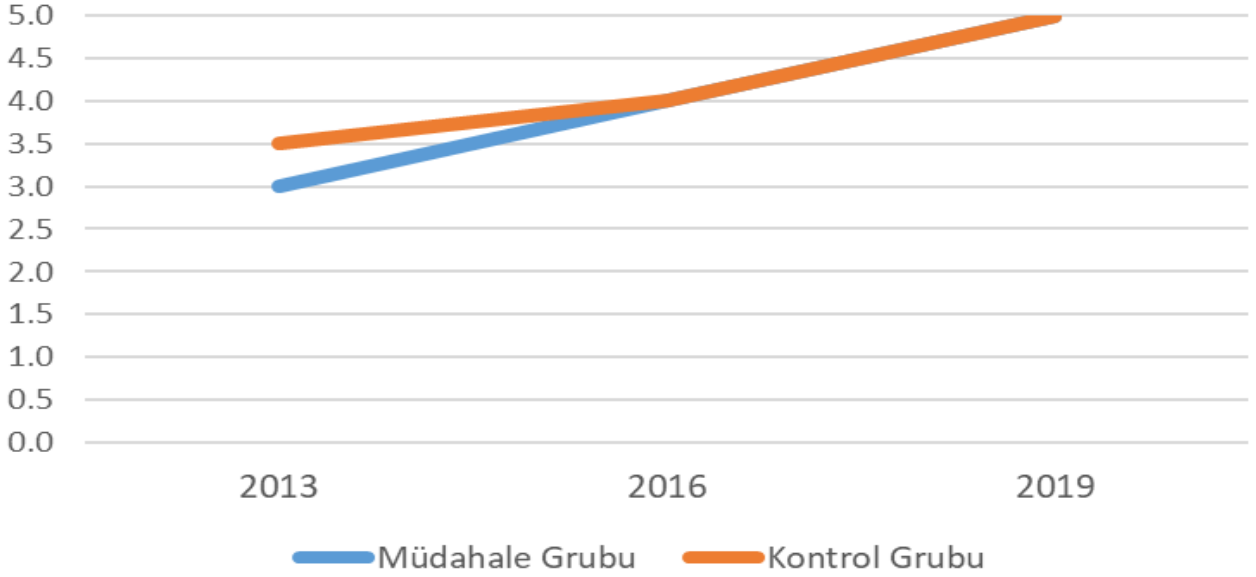

3.6.3. Ürün ve Hizmet Kalitesine Etki

Projeler hizmet kalitesi açısından değerlendirildiğinde, müdahale grubundaki kurum ve kuruluşlarda projenin hemen bitiminde olumlu bir etki görülmüştür. Müdahale grubu başlangıçta kontrol grubunun gerisindeyken, alınan mali destek ile uygulanan projelerin etkisiyle kontrol grubuna ulaşmış ve 2019 yılı sonuna dek bu etkiyi arttırmıştır.

Ürün ve hizmet kalitesine ilişkin performans göstergeleri ise alınan sınai mülkiyet hakkı sayısı, kalite belgesi sayısı ve proje ile ilgili alanda alınan sertifika sayısıdır. Projelerden 1'inde sınai mülkiyet hakkı alınmış, 2'sinde kalite belgesi edinilmiş ve 4 projede ilgili alanlarda sertifika alındığı tespit edilmiştir.

ŞEKİL 17. Müdahale ve Kontrol Grubu İçin Kuruluşun Hizmet Kalitesindeki Değişim

3.6.4. Birim Üretim ve Hizmet Maliyetlerine Etki

Programın etkisinin olması beklenen göstergelerden biri *birim üretim ve hizmet maliyetleridir*. Müdahale grubundaki kurum/kuruluşlardan 9'unda proje alanı ile ilgili açık kaynak kodu kullanımı sağlayan uygulama sayısında artış olduğu görülmüştür. Diğer

göstergelere ilişkin doğrudan projelerle ilgili bir etki gözlemlenememiştir. Üretim ve hizmet birim maliyetlerindeki azalma oranı hakkında projenin hemen öncesine dair bir veri elde edilemediği için etki değerlendirmesi gerçekleştirilememektedir.

TABLO 9. Tablo 9. Müdahale Grubundaki Kurum/kuruluşların Birim Üretim ve Hizmet Maliyetlerindeki Etki

	Yok		Arttı		Değişmedi		Azaldı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Proje alanı ile ilgili açık kaynak kodu kullanımı sağlayan uygulama sayısı (2016-2013)	1	4,0	9	36,0	15	60,0	0	0,0	25	100,0

	Yok		Arttı		Değişmedi		Azaldı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Proje alanı ile ilgili açık kaynak kodu kullanımı sağlayan uygulama sayısı (2019-2016)	1	4,0	1	4,0	22	88,0	1	4,0	25	100,0
Üretim birim maliyetlerindeki azalma oranı (%) (2016-2013)	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Üretim birim maliyetlerindeki azalma oranı (%) (2019-2016)	8	32,0	1	4,0	16	64,0	0	0,0	25	100,0
Hizmet birim maliyetlerindeki azalma oranı (%) (2016-2013)	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Hizmet birim maliyetlerindeki azalma oranı (%) (2019-2016)	8	32,0	2	8,0	14	56,0	1	4,0	25	100,0

3.6.5. Müşteri/Nihai Faydalanıcı Sayısı ve Memnuniyetine Etki

Programın en önemli etkilerinden biri nihai kullanıcı/ müşteri sayılarındaki artış göstergesinde görülmüştür. Projelerin gerçekleştiği kurumlarda, önceden kullanılan teknik altyapı ve ekipmanlarla sınırlı sayıda kullanıcıya hizmet verilirken, yeni ekipmanlar veya geliştirilen sistem/yazılımlar sayesinde daha fazla vatandaş/müşteriye hitap edilmiştir. Müdahale grubunda üretkenlik artışı olduğunu beyan eden **14 katılımcıdan 9'u müşteri/nihai kullanıcı sayısında**

kazanım olduğunu belirtirken, kontrol grubundaki 4 katılımcıdan yalnızca 2'si bu konuda bir kazanım olduğunu ifade etmiştir. Tablo 10'da müşteri sayısı ve projenin yer aldığı web sitesindeki tıklanma sayısındaki artış oranları zamana göre sunulmaktadır. Buna göre projenin hemen bitiminde ilgili alanda müşteri/nihai kullanıcı sayısı ve websitesi tıklanma sayısında olumlu bir etki görülürken, 2019 yılı sonu bitiminde bu etkinin biraz daha azalmış olduğu ortaya çıkmıştır.

TABLO 10. Projenin Hemen Bitiminde ve 2019 Yıl Sonunda Müşteri Sayısı ve Projenin Yer Aldığı Web Sitesinin Tıklanma Sayılarındaki Artış

	Yok		Arttı		Değişmedi		Azaldı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Proje ile ilgili alandaki müşteri sayısı (2016-2013)	5	20,0	6	24,0	13	52,0	1	4,0	25	100,0
Proje ile ilgili alandaki müşteri sayısı (2019-2016)	5	20,0	5	20,0	13	52,0	2	8,0	25	100,0
Projenin yer aldığı web sitesinin tıklanma sayısı (2016-2013)	7	28,0	14	56,0	4	16,0	0	0,0	25	100,0
Projenin yer aldığı web sitesinin tıklanma sayısı (2019-2016)	7	28,0	12	48,0	6	24,0	0	0,0	25	100,0

Bazı projelerde katılımcı/kullanıcı kapsamının genişlediği, ürünün veya hizmetin tanıtım ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin etkisiyle farklı gruplardan yararlanıcılara ulaşıldığı görülmüştür. Örneğin bir projede, proje kapsamında kuruma alınan bir teknik ekipmanın kullanımı diğer kurumlardaki ilgililerin kullanımına da açılmıştır. Özellikle kâr amacı gütmeyen kurumların gerçekleştirdiği projelerde bu duruma sık rastlanılmaktadır.

Müşteri veya nihai kullanıcı sayısının artması, vatandaş/müşteri memnuniyetiyle doğrudan ilgilidir. **Katılımcıların tamamı vatandaş/müşteri memnuniyetinde bir artış olduğunu belirtmiştir.** Katılımcılar projelerinin çıktılarını dair hedef kitlelerden yüz yüze veya e-posta yoluyla olumlu geri bildirimler aldıklarını belirtmiştir. Kullanıcı sayısındaki

ve memnuniyetindeki artış, projenin yaygınlaştırma faaliyetleri ve toplumsal ihtiyaçlara bağlı olarak değişmektedir:

“Vatandaştan çok olumlu geri dönüşler aldık. Biz bu hizmetin meyvelerini birkaç sene sonra almaya başladık. Toplumun bu hizmetlerden yararlanması ve adapte olması biraz süre alıyor. Dün bilgi işlem müdürümüzle konuştum, bizim online işlemlerimizde patlama yaşanmış. Online emlak vergisi ödenmesi, diğer online işlemlerin gerçekleşmesi zirveye taşınmış. Biz bu pandemi sürecine bu sayede çok hazırlıklı girdik belediye olarak. Bunlar çok uzun vadeli sonucu gördüğünüz şeyler, bir projeyi yapıyorsunuz hemen randıman alamıyorsunuz ama yıllar geçtikten sonra o sistem oturdukça, o hizmet oturdukça vatandaş memnuniyeti de orantılı olarak artıyor.”

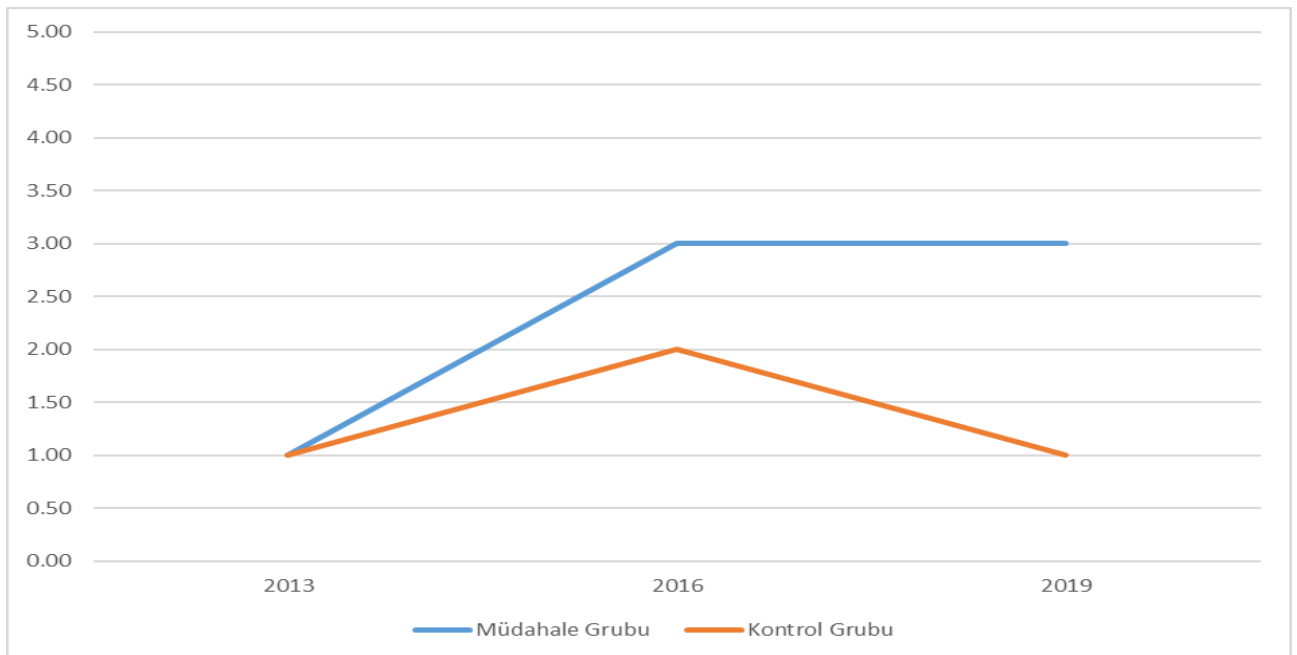
(BTD-MG-Yerel Yönetim)

3.7. Satış, Harcamalar ve Kâr Üzerine Etki

Projenin hemen öncesinde (2013) müdahale grubu ve kontrol grubunun satış hasılatının eşit düzeylerde olduğu fakat zaman içerisinde her iki grubun satış hasılatında da belirli bir artış olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 18'e göre, bu etki müdahale grubunda kontrol grubuna oranla 1,5 kat daha fazladır. Proje bittikten sonra müdahale grubundaki etki korunurken kontrol grubunda etki 2013 yılı ile aynı düzeye gelmiştir.

ŞEKİL 18. Müdahale ve Kontrol Grubundaki Kurum/Kuruluşların Satış Hasılatı Durumundaki Değişim

Bu değerlendirmede, özellikle 2016 sonrası yaşanan ekonomik dalgalanmanın göz önünde bulundurulması önemlidir. Her ne kadar, MG kapsamında bulunan kurum ve kuruluşların satış hasılatları sürdürülebilir bir büyüme göstermemiş gibi görünse de aslında diğer kurum ve kuruluşlar bu dönemde satış ve karlılıklarını kaybederken, MG kapsamındaki hasılat

ve karlılıklarını korumuştur. Bu da verilen destekler sayesinde üretilen katma değeri yüksek ürünlerin, ekonomik olarak belirsizlik yaşanan dönemlerde bu kurum ve kuruluşlara bir direnç etkisi yarattığı ve “fırtına” dinene kadar kendilerini sağlama alabilmelerine destek olduğunu göstermektedir.

TABLO 11. Referans Yıllarına Göre Müdahale Grubundaki Kurum/kuruluşların Satış, Harcamalar ve Kâr Durumu

	Yok		Arttı		Değişmedi		Azaldı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İhraç edilen Bilgi Teknolojileri Uygulaması Sayısı (2016-2013)	5	20,0	1	4,0	19	76,0	0	0,0	25	100,0
İhraç edilen Bilgi Teknolojileri Uygulaması Sayısı (2019-2016)	5	20,0	1	4,0	19	76,0	0	0,0	25	100,0
Projeniz ile ilgili alandaki satış hasılatınızın toplam satış hasılatına oranı (%) (2016-2013)	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Projeniz ile ilgili alandaki satış hasılatınızın toplam satış hasılatına oranı (%) (2019-2016)	7	28,0	2	8,0	15	60,0	1	4,0	25	100,0
Projeniz ile ilgili alandaki yurtdışı satış hasılatınızın toplam satış hasılatınıza oranı (%) (2016-2013)	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Projeniz ile ilgili alandaki yurtdışı satış hasılatınızın toplam satış hasılatınıza oranı (%) (2019-2016)	7	28,0	1	4,0	17	68,0	0	0,0	25	100,0
Proje ile ilgili alanda elde edilen yaklaşık gelir (TL) (2016-2013)	7	28,0	4	16,0	14	56,0	0	0,0	25	100,0
Proje ile ilgili alanda elde edilen yaklaşık gelir (TL) (2019-2016)	7	28,0	3	12,0	14	56,0	1	4,0	25	100,0

Satış hasılatına ilişkin 2013 yılına ait veri toplanamamıştır fakat proje nihai raporları incelediğinde kâr amacı güden 6 kurumun tamamının hedeflediği net satış hasılatına ulaştığı, hatta hedeflediği değeri aştığı görülmüştür.

Tablo-11 üzerindeki en dikkat verici gösterge, hiçbir kurum ya da kuruluşun yurtdışı satış yapamamış olmasıdır. Burada kamu hizmeti ya da kamu yararına

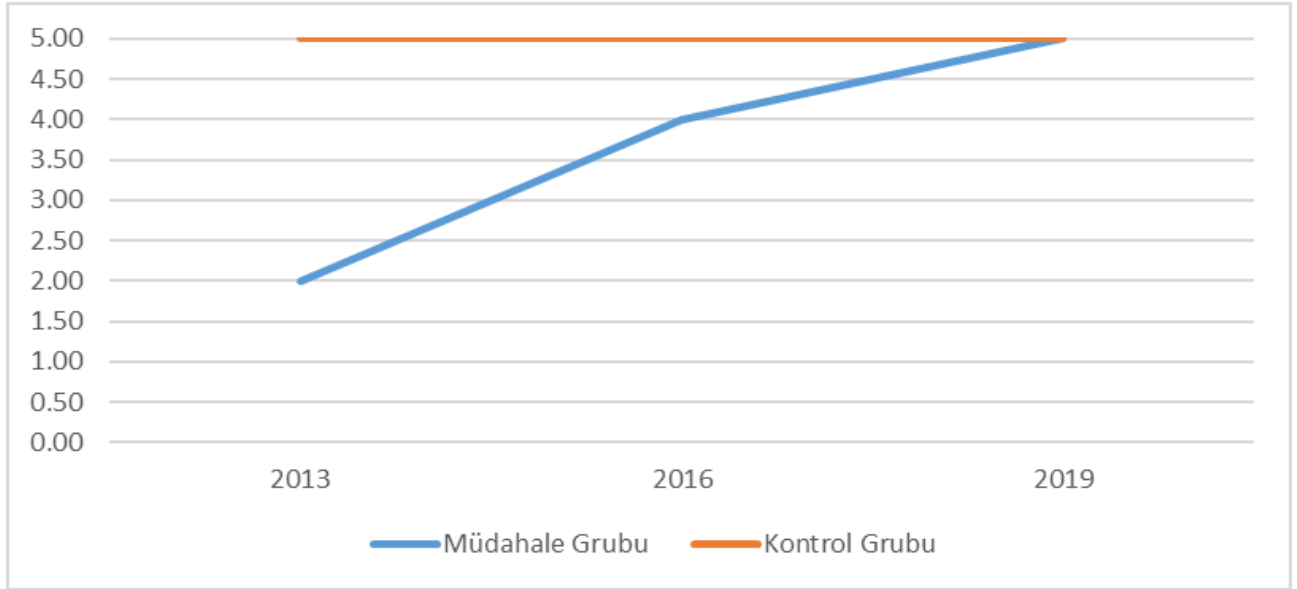
hizmet gerçekleştirmekte olan “Kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşların” zaten işlerinin doğası gereği böyle bir amaçları bulunmamaktadır. Lakin, bunların dışında bulunan “Kâr amacı güden” kuruluşların hiç yurt dışı satış yapamamış olması proje konularının tamamen yurt içi pazarına dönük olmasından kaynaklanmaktadır. Yeni çağrılarda desteklenecek projelerin yurt dışı pazarına da hitap edebilecek katma değerli ürün olmasına önem verilmesi gerekmektedir.

3.8. Sosyal Fayda Etkisi

BTD program hedeflerinden biri de projelerin bölgesel ihtiyacı karşılaması ve sosyal içermeyi sağlayarak beşerî kalkınmaya katkıda bulunmasıdır. Müdahale grubundaki projelerin bölgesel ihtiyacı karşılama konusunda pozitif bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Projenin hemen sonrasında kurumların bölgesel

ihtiyacı karşılama oranlarında olumlu yönde bir değişim meydana gelmiştir. 2019 yılı sonunda bu etkinin daha da arttığı görülmektedir, bu durum bölgesel ihtiyaçların karşılanması konusunda sürdürülebilirliğin sağlandığı göstermektedir.

ŞEKİL 19. Projeye İlgili Alanda Bölgesel İhtiyaçların Karşılanması

Bölgesel ihtiyaçların tespit edilmesi ve karşılanması için birçok iş birliği kurulmuş ve yüksek bir motivasyonla çalışmalar yürütülmüştür:

“Bilgi İşlem Teknolojileri ile ilgili olan mali destek programı açıklandığında hemen çağrıyla ilgili bir bilgi notu hazırladık ve ilgili olabileceğini düşündüğümüz bilgi işlem müdürü, başkan yardımcısı, imar ve planlama grubundan kişilerle paylaştık. Belediyemizin böyle bir ihtiyacı olup olmadığını sorduk, bu program kapsamında yapabileceklerimizi söyledik ama belki bizim de aklımıza gelmeyen ihtiyaçlar vardır, birlikte fikir üretelim dedik. Ortaklaşa yaptığımız toplantılar çerçevesinde çok verimli fikirler çıktı. Hem eksiklerimizi hem belediyemizin bu

kapsamda yapması gereken şeyleri belirleyip ve birleştirip bu projeyi kazandık.”

(BTD-MG-Yerel Yönetim)

Toplumsal fayda, bölgesel ihtiyaçların karşılanması yanında, dezavantajlı gruplara yönelik geliştirilen bilgi teknolojileri uygulama sayısına ilişkin performans göstergelerinin incelenmesiyle değerlendirilmektedir. Tablo 12’de görüldüğü üzere, projenin hemen sonrasında müdahale grubundaki kurum/kuruluşların %36,0’ında dezavantajlı gruplara yönelik geliştirilen bilgi teknolojileri uygulama sayısında artış görülmüştür.

TABLO 12. Projenin Hemen Bitiminde ve 2019 Yılı Sonunda Dezavantajlı Gruplara Yönelik Geliştirilen Bilgi Teknolojileri Uygulama Sayısındaki Artış

	Yok, değişmedi		Arttı		Değişmedi		Azaldı		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Proje alanı ile ilgili dezavantajlı gruplara (engelli, çocuk, yaşlı vb.) yönelik geliştirilen bilgi teknolojileri uygulaması sayısı (2016-2013)	2	8,0	9	36,0	14	56,0	0	0,0	25	100
Proje alanı ile ilgili dezavantajlı gruplara (engelli, çocuk, yaşlı vb.) yönelik geliştirilen bilgi teknolojileri uygulaması sayısı (2019-2016)	4	16,0	1	4,0	18	72,0	2	8,0	25	100

Yapılan hedef analizi sonrasında, bu konuda uygulama geliştirmeyi hedefleyen projelerin tamamının hedeflerine ulaştığı görülmüştür. Aynı zamanda, projelerin çeşitli dezavantajlı grupları içeren uygulamalar geliştirmesi, projelerin sınırlarını aşip etki alanının genişlemesine, ayrıca sürdürülebilirlik açısından projenin yaygınlaşmasına bir örnek teşkil etmiştir. Projeler kapsamında edinilen teknik ekipmanların kullanım amacının genişletildiği ve toplumsal fayda amaçlı kullanıldığı görülmüştür:

“Üniversitemizin Çocuk Gelişimi Bölümü var, onlarla bir ortak proje yürütmüştük. Dezavantajlı grupta olan bir grup çocuk vardı onların çalıştığı okulda, onları biz bir gün ağırladık, resimler yaptılar. Onları bu proje kapsamında aldığımız dijital baskı makinasıyla bastık, tişörtler yapıp, herkes kendi resminin olduğu tişörtleri giydi, onlarla beraber bir atölye çalışması da yaptık. Onların dışında yine üniversitemizin İletişim Bölümü’nün bir projesi vardı, “Çocuk Gibi Bak”, Suriyeli çocuklarla ilgili. Onlarla da bu dijital baskı makinesini kullanarak bir atölye çalışması yaptık.”

(BTD-MG-Üniversite)

3.9. Sürdürülebilirlik Etkisi

BTD kapsamında desteklenen projelerin etkisinin değerlendirilmesinde önemli bir boyut da sürdürülebilirliktir. Bu çalışmada sürdürülebilirlik iki temel boyutta ele alınmıştır. Öncelikle, her gösterge için 2019 yılı sonundaki duruma bakılarak projelerin sürdürülebilirlik etkisi tartışılmış ve müdahale grubunun nihai raporlarında belirtilen performans göstergeleri için hedeflenen ve gerçekleşen sayılar incelenmiştir.

Sürdürülebilirliğin diğer boyutu ise yürütülen tanıtım ve yaygınlaştırma faaliyetleridir. Bu faaliyetlerin etkisi ile kurumların mali ve idari yapılarında meydana gelen dönüşümler analiz edilmiştir.

Sürdürülebilirlik etkisinin mali boyutu, projenin etkilerinin gelecekte devam etmesi için gerekli olan finansal kaynakla doğrudan ilişkilidir. İZKA desteği sona erdikten sonra da faaliyetlerinin devam etmesi beklenmektedir. Bu konuda sürdürülebilirliğin sağlanması için öncelikle projelerin bulunduğu çevrede bilinirliğinin sağlanması gerekmektedir. Müdahale grubundaki 25 projeden 18’i bulunduğu sosyal çevre tarafından bilinmektedir. Kontrol grubunda ise gerçekleştirilen 6 projeden 3’ü bilinirliğe sahiptir. Bu projelerin tanıtımlarının gerçekleştirildiği kanallar Tablo 13’te gösterilmektedir.

TABLO 13. Müdahale ve Kontrol Grubundaki Projelerin Tanıtımının Yapıldığı Kanallar

Projenin Tanıtım Kanalları	Müdahale Grubu (n=25)		Kontrol Grubu (n=6)	
	(n)	%	(n)	%
Web sitesi aracılığıyla	14	73,7	2	40,0
Yazılı, elektronik, sosyal medya aracılığıyla	14	73,7	2	40,0
Basın aracılığıyla	13	68,4	1	20,0
STK'lar aracılığıyla	1	5,3	1	20,0
Kendi kurumları aracılığıyla	10	52,6	2	40,0
Sözlü referanslar aracılığıyla	6	31,6	3	60,0

Projelerin bilinirliğinin sağlanması ve böylece etki alanının genişlemesi için proje çıktı ve sonuçlarının yinelenmesi ve tanıtım/yaygınlaştırma faaliyetlerinin yürütülmesi beklenmektedir. Tablo 14'te kontrol

ve müdahale grubundaki projeler kapsamında yürütülen sürdürülebilirlik ve tanıtım faaliyetleri yer almaktadır.

TABLO 14. Müdahale ve Kontrol Grubundaki Projeler Tarafından Gerçekleştirilen Sürdürülebilirlik Faaliyetleri

Sürdürülebilirlik Faaliyetleri	Müdahale Grubu (n=25)		Kontrol Grubu (n=6)	
	(n)	%	(n)	%
Proje çıktıları diğer kurum/kuruluşlara tanıtıldı	19	76,0	2	33,3
Piyasanın/müşterilerin/faydalanıcıların ihtiyacına yönelik talepleri karşılandı	14	56,0	3	50,0
Proje konusuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla ileriye dönük iş birlikleri yapıldı	7	28,0	3	50,0
Proje konusuyla ilgili kurumsal alt yapı geliştirildi/yenilendi (mefruşat, yenileme, inşaat vs.)	11	44,0	3	50,0
Proje konusuyla ilgili teknolojik alt yapı geliştirildi/yenilendi	20	80,0	5	83,3
Proje konusuyla ilgili alanında uygun eğitim yöntem ve tekniklerinin uygulanması sağlandı	13	52,0	3	50,0
Farklı paydaşlarla proje konusu ile ilgili çalışmalara devam edildi	5	20,0	1	16,7

Müdahale grubunun en ayırt edici yanlarından biri proje çıktılarının tanıtılma oranıdır. **Projelerin %76,0'ı diğer kurum ve kuruluşlara tanıtılmıştır.** Kontrol grubundaki katılımcılar finansal kaynak yetersizliğinden dolayı tanıtım faaliyetlerini yürütemediklerinin sık sık altını çizmişlerdir:

“Markalaştırma sürecinde finansal anlamda zorluklar yaşadık, tanıtımını yapamadık, bütün bütçemizi kodlamaya yani üretime harcadık. İZKA desteği olsaydı bu süreç daha iyi ilerlerdi. Eğer gerçekten hayali olanlara bir finansal güç sağlanırsa hayalini gerçekleştirecek ortamı bulur, bu finans sayesinde hayalindeki ürünü istediği şekilde geliştirebilir, markalaştırabilir, yurtiçi-yurtdışı tanıtımını yapabilir... İZKA projesi olursa avantajları bunlar olur diye düşünüyorum.”

(BTD-KG-Şirket)

Sürdürülebilirliğin sağlanması için gerçekleştirilen diğer faaliyetlere hem fiziksel hem de dijital ortamda yürütülen etkinlikler örnek verilebilir. Bu faaliyetler sonucunda projelerin daha geniş kitlelere hitap ettiği ve bilinirliğinin arttığı, buna bağlı olarak projenin fayda/etki alanının genişlediği ve bu faaliyetlerin bir kısmının günümüzde de devam ettiği görülmüştür:

“2015 yılında projeyi bitirdiğimiz zaman sergisini yaptık, kitabını çıkardık, daha sonra kenara atmadık. Devamında farklı illere taşınmasının tanınırlığını bilinirliğini arttırdığını düşünüyorum. Ayrıca bizim projemizle ilgili akademik yazılar yazan, sergilerimizi anlatan hocalar da oldu. İstanbul’da SALT galeride bir sergi açıldı... O nedenle hem akademik olarak hem de toplumsal olarak farkındalık oluşturmak, bu arşivin bu mirasın önemini bir kez daha dile getirmede projenin oldukça önemli olduğu ve amacına ulaştığını düşünüyorum.”

(BTD-MG-Üniversite)

Projelerin kurumsal (idari) açıdan sürdürülebilirliğinin sağlanması için proje faaliyetlerinin devam etmesini mümkün kılan bir ölçme sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Müdahale grubundaki 25 projeden 5’inde projelere yönelik bilinirlik, farkındalık, sosyal etki vb. hususları içinde bulunduran bir ölçme sistemi geliştirilmiştir. Sürdürülebilirlik faaliyetleri idari açıdan değerlendirildiğinde projelerin kurumların yapısında fiziksel olduğu kadar, mevzuatında, davranış kuralları ve kültüründe de önemli değişiklikler meydana getirdiği görülmektedir:

“Bu işle ilgili sözleşmeli memur istihdam ederek daimi kadrolu bir bakım personeli alımı yaptık. Sürekli bakım konusuyla ilgilenebilecek bir memur alımımız da var. Sistemimizin ortaya çıkabilecek problemleri ve ek yazılım ihtiyaçlarıyla ilgili bir istidam da yapılmış oldu. Bu sistem kalıcı olacak, üzerine inşa etmeye de devam ediyoruz. İş zekası inşa ediliyor şu anda. Belediyenin şeffaflığını sağlamak, belediyenin bilgileri anlık ve grafiksel olarak görüntüleyebildiği ve böylece şeffaf ve izlenebilir bir yönetim anlayışının ortaya konulabileceği bir hizmet hazırlığımız var.”

(BTD-MG-Yerel Yönetim)

BÖLÜM 4.

Sonuç ve Öneriler

2014 çağrı döneminde Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı (BTD) kapsamında desteklenen projelerin yer aldığı kurum/kuruluşların değerlendirilmesi ile İZKA desteklerinin etkisi araştırılmıştır. Bu amaçla 25'i müdahale grubunda, 17'si kontrol grubunda olmak üzere toplam 42 kuruluş ile görüşülmüştür.

Sonuç 1: Yapılan görüşmelerde öncelikle, kurum/kuruluşların İZKA BTD programındaki desteği olmasa projelerini yine de hayata geçirip geçiremeyecekleri araştırılmıştır. Özellikle kâr amacı gütmeyen kuruluşların, projelerinin desteklenmemesi durumunda bu projeleri yapabilme istek ve imkanlarının sınırlı olduğu gözlemlenmiştir. Projelerin desteklenmemesi durumunda kuruluş tarafından gerçekleştirilmesinde en önemli engel de finansal yetersizlik olarak belirtilmiştir. Finansal yetersizliğin yanı sıra proje uygulama becerilerindeki deneyimsizlik ve personel eksiklikleri de projeleri hayata geçirmede olası engeller olarak belirtilmiştir. Bu doğrultuda, İZKA tarafından verilen desteklerin mali yardım boyutu dışında kuruluşlara proje yönetim metodolojisi kazandırması ve yetkin işgücü oluşturma imkanını da verdiği gözlemlenmektedir.

Sonuç 2: İZKA tarafından desteklenen projelerin, destek alan kurum ve kuruluşları, ölçülen etki göstergeleri kapsamında ileri taşıdığı gözlemlenmiştir. Kontrol grubu içerisindeki projelerde ise etki göstergeleri ekseninde hem ilerleme hem de gerilemeler olduğu tespit edilmiştir. Müdahale grubu içerisindeki kurum ve kuruluşlar destek ile yakaladıkları bu ilerlemeyi genel anlamda proje sonrası döneme de taşımışlardır.

Burada bazı etki göstergelerinde bu ilerleme gözlemlenememiştir. Bu göstergeler;

- **Satış, Harcamalar ve Kâr Etkisi:** Proje sonucunda başlangıca göre bir ilerleme sağlanmış olsa da, proje sonrası dönemde bu etki aynı kalmıştır. Bu noktada artışın devam ettirilememesindeki en önemli etken olarak ekonomik ve finansal sıkıntılar görülmektedir. 2016 yılı ve sonrasında yaşanan ekonomik dalgalanmaların yatırımlarda düşüşe yol açtığı açıktır.
- **Kurumlararası İş Birliğinin Güçlenmesine Etki:** Proje süresince kurumlar arası ilişkilerde büyük bir ilerleme olmasına rağmen, bu ilerleme proje sonrası döneme taşınamamıştır. Veriler detaylı incelendiğinde kamu kurumları arası ilişkilerin proje sonrasına taşındığı, buna karşın üniversite ve özel şirketlerle olan iş birliklerinin devamlılık sağlamadığı görülmüştür. Bunun sebebi, kurumlar arası ilişkilerin genel anlamda proje süresince yapılan hizmet/danışmanlık alımı, mal alımı gibi dönemsel ilişkiler olmasıdır. Kamu kurumları ile olan ilişkilerin veri paylaşımı ya da pilot kullanıcı olarak düzenlenmesi sayesinde iş birlikleri proje sonrasına da taşınabilmiştir.

Öneri 1: Bir sonraki destek çağrılarında kurumlar arası iş birliklerinde kamu kurumlarının varlığının sağladığı sürdürülebilirlik avantajının ön plana alınması gereklidir. Üniversite ve özel kuruluşlar ile yapılacak iş birlikleri için ise satın alma ve danışmanlık türü dışında kurgulanmış iş birliklerine ek puan verilebilir.

- **Toplumsal Fayda Etkisi:** Müdahale grubu kapsamındaki kurum ve kuruluşlar proje dönemi boyunca büyük bir ilerleme göstermişlerdir (1,5'ten 4'e). Buna rağmen, proje sonrasında bu atılım bitmiş ve değer yerinde kalmıştır. Sürdürülebilirliğin sağlanamamasının nedenleri incelendiğinde, sayısal verilerin aslında arttığı, buna karşın 2 adet kamu

kurumunun hayata geçirdiği projelerin merkez teşkilat tarafından il düzeyinden Bakanlık düzeyine çıkartılması sebebi ile anket cevaplarına yansımadağı tespit edilmiştir.

Öneri 2: Bir sonraki destek çağrılarında, kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan başvurularda projenin yaygınlaştırılabilme potansiyeli bir değerlendirme kriteri olarak çağrı metnine eklenebilir.

- **Üretim ve Hizmet Süreçlerine Etki:** BTB destekleri için yapılan etki analizi çalışmalarında en çelişkili sonuçlar ile “Üretim ve Hizmet Süreçlerine Etki” başlığında karşılaşılmıştır. Bu başlıkta Müdahale grubu kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda proje süresince bir ilerleme kaydedilmiş, fakat sonrasında bu ilerleme sürdürülebilmiştir. Buna karşın, Kontrol Grubu kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda hem proje süresince hem de proje sonrası dönemde sürekli bir ilerleme görülmüştür. Bunun sebepleri incelendiğinde, İZKA desteği almayan kurumların çoğunluğunun kâr amacı güden kurumlar olmasıyla ilintilidir. Projelerini kendi bütçeleri içinde gerçekleştiren özel firmaların yapısı gereği mevcut olan farklılıkları ve itici güç şeklinde nitelendirilebilecek aşağıdaki iki nokta sayesinde bu ilerlemeyi kalıcı kıldıkları belirlenmiştir:
- **Bütçe Yönetimi:** Projeyi kendi bütçeleri ile gerçekleştirdikleri için proje süresi ve bütçe kullanımını Müdahale Grubu’na göre daha etkin kurgulamaları
- **Proje İzleme:** Eldeki süre ve bütçe ile kâr maksimizasyonu yapabilmek için proje aşamalarını ve kaynakların kullanımını daha başarılı yapmaları

Sonuç 3: İZKA BTB desteklerinden faydalanan Müdahale Grubundaki kurum ve kuruluşların alt yapı durum ve yatırımlarında proje öncesi duruma göre büyük ilerleme sağladığı, buna ek olarak da bu ilerlemenin proje sonrası dönemde de devam ettiği görülmüştür. Programın “Bilgi Topluma Dönüşüm” hedeflerinden birisi olan teknolojik altyapının geliştirilmesi konusunda kurum ve kuruluşlara doğrudan çok büyük katkı sağladığı aşikardır. Bu konudaki sürdürülebilirliğin ise daha çok yatırım bütçesi olan kamu ya da kâr amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından sağlandığı belirlenmiştir.

Öneri 3: Bir sonraki destek çağrılarında, projelerin bütçe kısımlarındaki altyapı yatırımı kapsamına giren kalemlerin daha yüksek bir oranda desteklenmesi, programın başarısını ve etkilerinin sürdürülebilirliğini arttırabilir.

Sonuç 4: Daha önce belirtildiği gibi Bilgi Toplumu’nun merkezinde bilgi teknolojileri ile bu teknolojileri kullanabilen, tasarlayabilen, geliştirebilen ve bunları kullanarak katma değerli üretim yapabilen nitelikli insan kaynağı bulunmaktadır. Nitelikli insan kaynağının arttırılmasının İzmir’in kalkınmasında ne kadar önemli ve etkin olduğunu İZKA ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü tarafından hazırlanan “İzmir Bilgi Toplumu Temelli Kalkınma Stratejisi” belgesinde de görmekteyiz. Bu amaca yönelik olarak etki analizinde incelediğimiz “Personel Sayısı ve Niteliğine Etki” göstergesinin sonuçlarında, tam da bu stratejinin amacına yönelik olarak, İZKA desteği ile projelerini gerçekleştiren kurum ve kuruluşlarda sürdürülebilir bir ilerleme etkisi görülmüştür.

Öneri 4: Bir sonraki destek çağrılarında, yeni nitelikli istihdam ve/veya var olan personellerin niteliğinin arttırılmasına yönelik çalışmalar proje seçim kriteri olarak eklenebilir.

Sonuç 5: İZKA tarafından desteklenen “Kâr Amacı Güden” kuruluşlarca gerçekleştirilen projelerin, kuruluşların satış ve kârlılığına pozitif yönlü katkı yaptığı belirlenmiştir. Lakin bu artış proje sonrası sürece yansımamıştır. Bununda başlıca nedeni ülkemizin bu süreçte yaşamış olduğu ekonomik dalgalanmadır. Bu açıdan sonuçlar bir kez daha incelendiğinde, bu dalgalanmaya rağmen kuruluşların satış ve kârlılıkları düşüş göstermemiş, var olan seviyesini korumuştur. Buradan yola çıkarak, İZKA tarafından verilen desteklerin “Kâr Amacı Güden” kuruluşlara satış ve kârlılık özelinde pozitif etki ettiği, ek olarak da ekonomik dalgalanmalara karşı bu kuruluşlarda bir direnç oluşturduğu görülmektedir.

Öneri 5: Bir sonraki destek çağrılarında, kâr amacı güden kuruluşların başvurularında ürüne dönüşebilecek projelerin tespitini kolaylaştırmak için, başvuru esnasında daha detaylı pazar ve müşteri analizi istenebilir. Hatta mümkün ise ön sözleşme veya protokollerde ek puan verilebilir.

4.1. Son Söz

İZKA Mali Destek Programlarının genelinde yapılan etki analizinde alınan sonuçlar ile BTĐ programının etki analizinde alınan sonuçlar karşılaştırıldığında, BTĐ programının diğer programlara göre daha düşük bir etki gösterdiği belirlenmiştir. Önceki bölümlerde de açıklandığı üzere, programın içerisinde bazı göstergelerde sürdürülebilirlik, değişik nedenlerle de olsa, sağlanamamıştır. Özellikle “Nitelikli İstihdam” konusunda her ne kadar iyi bir ilerleme sağlanmış olsa da proje çağrılarında belirlenen hedeflere ulaşılamamıştır. Ayrıca, proje süreç ve bütçe yönetimi konularında da İZKA desteği almadan projelerini tamamen veya kısmen gerçekleştirebilen kurum ve kuruluşların daha başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi, çağrı kurgusu ve proje izleme süreçlerinin, desteklenen projelere göre uyumsuz olması olabilir. Bu sorunların giderilmesi için proje dönemi içerisindeki izleme süreçlerinin BTĐ özelinde teknoloji geliştirmeye yönelik olarak güncellenmesi gerekmektedir.

Ek olarak, desteklenen projelerin belirli bir kısmının konu olarak “Bilgi Topluma Dönüşüm” konusu ile ilişkilerinin düşük seviyede olduğu görülmüştür (Örneğin, turizm uygulamaları, süreç yazılımları gibi). BTĐ programı yapı olarak diğer programlara kıyasla “alım-satım veya uygulama temelli” değil, “geliştirme” temelli olduğu için bu program daha zorlu bir anlama ve hazırlanma süreci gerektirmektedir. Buna göre, bir sonraki BTĐ destek programı kapsamı belirlenirken,

- “Kâr amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar” ile “İzmir Bilgi Toplumu Temelli Kalkınma Stratejisi” temelinde bir ihtiyaç analizi çalışması yapılması
- “Kâr amacı güden kurum ve kuruluşlar” kapsamında İzmir ilindeki Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmaları, Ticaret Odası, Sanayi Odası ve İhracatçı Birlikleri ile bir ihtiyaç analizi yapılması

Bir sonraki programa yapılacak başvuruların “Bilgi Topluma Dönüşüm” kriterlerine daha uygun olmasını ve desteklenecek projelerin etkisinin daha olumlu bir yönde gözlemlenmesini sağlayacaktır.

EK A. Müdahale grubu anket soru formu

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

Sayın Yararlanıcı,

Bu araştırmanın amacı; İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) tarafından "2014 yılında uygulanan Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri konulu Mali Destek Programının etkilerinin analiz edilmesi ve programın bölgeye olan etkilerini değerlendirmektir.

Aşağıda sorulan soruları İZKA tarafından tarafınıza verilen Mali Destek kapsamında uyguladığınız projenizi düşünerek yanıtlayınız. Bu sorulara vereceğiniz bütün cevaplar gizli kalacaktır. Vereceğiniz yanıtlar hiçbir şekilde kişi veya kuruluşlarla paylaşılmayacaktır.

Bu anket yaklaşık 40 dakika sürecektir.

İlginiz ve desteğiniz için çok teşekkür ederiz.

İzmir Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği

* Proje No:

* 1. Kurum/kuruluş

* 2. Yararlanıcı olarak statünüz nedir?

☐ Eğitim kurumları (üniversite, meslek lisesi, anaokulları, vb.)	☐ Organize Sanayi Bölgeleri
☐ Kamu Kurumları (il, ilçe müdürlükleri, bakanlıklara bağlı enstitüler, vb.)	☐ Kooperatif
☐ Yerel yönetimler (Kaymakamlık, Belediye)	☐ Özel sektör (işletmeler)
☐ Sivil toplum kuruluşları (Dernek, Vakıf, Meslek Odaları vb.)	
☐ Diğer (Belirtiniz)	

* 3. Projeledeki göreviniz neydi?

- ☐ Projeyi yürüttüm
- ☐ Proje faaliyetlerinde görev aldım
- ☐ Projeye ve konusuna aşinayım
- ☐ Diğer (Belirtiniz)

* 4. Projeniz İZKA tarafından desteklenmemiş olsa yine de gerçekleştirir miydiniz?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 5. İZKA desteği olmasaydı projenizi neden gerçekleştiremezsiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Yeterli finansal kaynak yoktu
- ☐ Yeterli personel yoktu
- ☐ Zaman yönetimi sıkıntıları yaşıyordı
- ☐ Uygulama bilgisi/metodolojisi eksikti
- ☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 6. Gerekçeniz sadece finansal kaynak ise projenizi başka hangi kaynaklarla yapmayı planladınız? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Kendi kurumumuzun/kuruluşumuzun imkanları ile
- ☐ Sponsor desteği ile
- ☐ Diğer ulusal desteklerle (TÜBİTAK, KOSGEB vs.)
- ☐ Uluslararası kuruluşlardan (AB, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler vb.) alınan desteklerle
- ☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 7. Proje gerçekleştirilirken üniversite ile iş birliği yapılmış mıdır?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 8. Üniversite ile iş birliği ne şekilde yapılmıştır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Akademisyenlerden danışmanlık hizmeti alındı
☐ Üniversitelerin araştırma laboratuvarları kullanıldı
☐ Üniversite test merkezleri kullanıldı
☐ Üniversite ile ortak proje teklifi verildi/proje yazıldı
☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 9. Proje gerçekleştirilirken kamu kurumu ile iş birliği yapılmış mıdır?

- ☐ Evet
☐ Hayır
☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 10. Kamu kurumları ile iş birliği ne şekilde yapılmıştır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Kurumlar arası veri entegrasyonu sağlandı
☐ Kurum ile iş süreçleri analizi veya bilgi alışverişi yapıldı
☐ Kurum pilot kullanıcı olarak sistemi kullandı
☐ Kurumdan onay alındı
☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 11. Proje gerçekleştirilirken işletmeler ile iş birliği yapılmış mıdır?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 12. İşletmeler ile iş birliği ne şekilde yapılmıştır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ İşletmeden danışmanlık hizmeti alındı
- ☐ İşletmelerden mal temini yapıldı
- ☐ İşletme pilot kullanıcı olarak sistemi kullandı
- ☐ İşletme ile ortak proje teklifi verildi/proje yazıldı
- ☐ İşletmeden geliştirme hizmeti alındı
- ☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 13. Aşağıda yer alan yeterliklerden hangilerinin çalışanlarınıza projede gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda kazandırılmıştır? (Lütfen tüm satırlara kazanım olmadı=0, kısmen kazanım oldu=1, yeterli kazanım oldu=2 şeklinde rakamları giriniz)

	Kazanım olmadı= "0"	Kısmen kazanım oldu= "1"	Yeterli kazanım oldu= "2"
Proje konusuyla ilgili ekipman, laboratuvar, atölye vb. kullanım becerileri	☐	☐	☐
İletişim ve bilgi teknolojilerin kullanılması becerisi	☐	☐	☐
Proje konusuyla ilgili diğer beceriler	☐	☐	☐
Dezavantajlı gruplara uygun olan yeni yeterlikler	☐	☐	☐
Çalışanlara yeni yeterliklerin kazandırılması	☐	☐	☐
(Kar amacı güdenler için) Rekabet edebilirlik arttı	☐	☐	☐

Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 14. Proje tamamlandıktan sonra sürdürülebilirlikle ilgili aşağıdakilerden hangisi/hangileri gerçekleştirildi?
(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Proje çıktılar diğer kurum/kuruluşlara tanıtıldı
- ☐ Piyasann/müşterilerin/faydalanıcıların ihtiyacına yönelik talepleri karşılandı
- ☐ Proje konusuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla ileriye dönük işbirlikleri yapıldı
- ☐ Proje konusuyla ilgili kurumsal alt yapı geliştirildi/yenilendi (mefruşat, yenileme, inşaat vs.)
- ☐ Proje konusuyla ilgili teknolojik alt yapı geliştirildi/yenilendi (örn: yeni sunucular, bilgisayar alımı)
- ☐ Proje konusuyla ilgili alanında uygun eğitim yöntem ve tekniklerinin uygulanması sağlandı
- ☐ Farklı paydaşlarla proje konusu ile ilgili çalışmalara devam edildi
- ☐ Diğer (Açıklayınız)

* 15. Projenizi tamamladıktan sonra proje ile ilgili konuda yeni projeler planlandı mı?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 16. Planlanan projeler gerçekleştirildi mi?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Kısmen

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 17. Planlandığı halde projelerinizin gerçekleştirilmeme sebepleri nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Yeterli finansal kaynak yoktu
- ☐ Yeterli personel yoktu
- ☐ Zaman yönetimi sıkıntıları yaşandı
- ☐ Uygulama bilgisi/metodolojisi eksikti
- ☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 18. Benzer konularda bu projenin ajans tarafından onaylanmasından sonra gerçekleştirdiğiniz diğer projelerinizi hangi kaynakları kullanarak gerçekleştirdiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Kendi kurumumuzun/kuruluşumuzun imkanları ile
- ☐ Sponsor desteği ile
- ☐ Diğer ulusal desteklerle (TÜBİTAK, KOSGEB vs.)
- ☐ Uluslararası kuruluşlardan (AB, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler vb.) alınan desteklerle
- ☐ Diğer (Açıklayınız)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 19. Proje sırasında veya tamamladıktan sonra diğer kuruluşlar tarafından projeniz örnek alınarak benzer projeler gerçekleştirildi mi?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

* 20. Projenize veya projenizle ilgili konuya web sitesiniz veya bağlı bulunduğunuz kuruluşun web sitesi içinde yer veriliyor mu?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 21. Web sitesinin projenizin konusu ile ilgili içeriği güncelleniyor mu?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 22. Projeniz içinde bulunduğunuz sosyal çevre ve bölge içinde bilinirliğe sahip midir?

- ☐ Evet
☐ Kısmen
☐ Hayır
☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 23. Proje bilinirliği konusunda kamuoyu görüşü ne şekilde oluşmuştur? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

☐ Web sitemiz aracılığıyla	☐ Odalar aracılığıyla
☐ Yazılı, elektronik, sosyal medya aracılığıyla	☐ Bağlı olduğumuz kurum aracılığıyla
☐ Basın aracılığıyla	☐ Sözlü referanslar aracılığıyla
☐ STK'lar aracılığıyla	
☐ Diğer (lutfen belirtiniz.)	

* 24. Projenize yönelik bilinirlik, farkındalık, sosyal etki vb. hususları içinde bulunduğunuz çevre ve bölge içinde ölçme sisteminiz var mı?

- ☐ Evet
☐ Hayır
☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 25. Projenizin hayata geçmesi sonucunda üretkenlik artışı oldu mu?

- ☐ Evet
☐ Hayır
☐ Bilmiyorum

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 26. Üretkenlik artışı aşağıdakilerden hangisi şeklinde oldu? (Lütfen tüm satırlara kazanım olmadı=0, kısmen kazanım oldu=1, yeterli kazanım oldu=2 şeklinde rakamları giriniz)

	Kazanım olmadı = "0"	Kısmen kazanım oldu = "1"	Kazanım oldu = "2"
İşlem süreleri kısaltıldı	☐	☐	☐
Üretim süreçleri hızlandı	☐	☐	☐
Kullanıcı/katılımcı/ziyaretçi sayıları arttı	☐	☐	☐
İş/hizmet/üretim kalitesi arttı	☐	☐	☐
İşgücü verimliliği arttı	☐	☐	☐
Moral/motivasyon arttı	☐	☐	☐
Yasandaş/müşteri memnuniyeti arttı	☐	☐	☐

Diğer (Açıklayınız)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

* 27. Projenin hayata geçirilmesi ile gerçekleşen üretkenlik artışını yüzdesel bir değerle belirtiniz. (%)

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM ve BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ
DESTEK PROGRAMLARI ETKİ ANALİZ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

28. Program öncelikleri ile ilgili göstergeler için proje öncesi, sonrası ve 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kurumunuz için geçerli olan sayıları belirtecek şekilde doldurunuz. İlgili olmayan göstergeleri boş bırakınız.

28.1 Merkez/laboratuvar sayısı

28.1.1 Projenin hemen
öncesinde

merkez/laboratuvar sayısı

28.1.2 Projenin hemen
bitiminde

merkez/laboratuvar sayısı

28.1.3 31.Aralık.2019

tanhi itibarıyla

merkez/laboratuvar sayısı

28.2 Proje ile ilgili alanda kullanılan cihaz/makine/sunucu (server) sayısı

28.2.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili

alanda kullanılan

cihaz/makine/sunucu

(server) sayısı

28.2.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili

alanda kullanılan

cihaz/makine/sunucu

(server) sayısı

28.2.3 31.Aralık.2019

tanhi itibarıyla proje ile

ilgili alanda kullanılan

cihaz/makine/sunucu

(server) sayısı

28.3 Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen nitelikli iş gücü sayısı

28.3.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile

ilgili sürekli istihdam

edilen nitelikli iş gücü

sayısı

28.3.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile

ilgili sürekli istihdam

edilen nitelikli iş gücü

sayısı

28.3.3 31.Aralık.2019

tanhi itibarıyla proje alanı

ile ilgili sürekli istihdam

edilen nitelikli iş gücü

sayısı

28.4 Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen toplam iş gücü sayısı

28.4.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili sürekli istihdam
edilen toplam iş gücü
sayısı

28.4.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili sürekli istihdam
edilen toplam iş gücü
sayısı

28.4.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili sürekli istihdam
edilen toplam iş gücü
sayısı

28.5 Proje alanı ile ilgili sürekli istihdam edilen AR-GE personeli sayısı

28.5.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili sürekli istihdam
edilen AR-GE personeli
sayısı

28.5.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili sürekli istihdam
edilen AR-GE personeli
sayısı

28.5.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili sürekli istihdam
edilen AR-GE personeli
sayısı

28.6 Proje alanı ile ilgili AR-GE harcamaları (TL)

28.6.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili AR-GE harcamaları
(TL)

28.6.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili AR-GE harcamaları
(TL)

28.6.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili AR-GE
harcamaları (TL)

28.7 Proje alanı ile ilgili geliştirilen bilgi teknolojileri uygulaması sayısı

28.7.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili geliştirilen bilgi
teknolojileri uygulaması
sayısı

28.7.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili geliştirilen bilgi
teknolojileri uygulaması
sayısı

28.7.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili geliştirilen bilgi
teknolojileri uygulaması
sayısı

28.8 Proje alanı ile ilgili entegrasyonu sağlanan kurumlar arası bilgi sistemi sayısı

28.8.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili entegrasyonu
sağlanan kurumlar arası
bilgi sistemi sayısı

28.8.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili entegrasyonu
sağlanan kurumlar arası
bilgi sistemi sayısı

28.8.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili entegrasyonu
sağlanan kurumlar arası
bilgi sistemi sayısı

28.9 Proje alanı ile ilgili açık kaynak kodu kullanımı sağlayan uygulama sayısı

28.9.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili açık kaynak kodu
kullanımı sağlayan
uygulama sayısı

28.9.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili açık kaynak kodu
kullanımı sağlayan
uygulama sayısı

28.9.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili açık kaynak kodu
kullanımı sağlayan
uygulama sayısı

28.10 Açık Kaynak Kodu Kullanımı sağlanan uygulama sayısı (tüm uygulamalar için) sayısı

28.10.1 Projenin hemen
öncesinde Açık Kaynak
Kodu Kullanımı sağlanan
uygulama sayısı (tüm
uygulamalar için) sayısı

28.10.2 Projenin hemen
bitiminde Açık Kaynak
Kodu Kullanımı sağlanan
uygulama sayısı (tüm
uygulamalar için) sayısı

28.10.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla Açık
Kaynak Kodu Kullanımı
sağlanan uygulama sayısı
(tüm uygulamalar için)
sayısı

28.11 Proje alanı ile ilgili dezavantajlı gruplara (engelli, çocuk, yaşlı vb.) yönelik geliştirilen bilgi teknolojileri uygulaması sayısı

28.11.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili dezavantajlı gruplara
(engelli, çocuk, yaşlı vb.)
yönelik geliştirilen bilgi
teknolojileri uygulaması
sayısı

28.11.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili dezavantajlı gruplara
(engelli, çocuk, yaşlı vb.)
yönelik geliştirilen bilgi
teknolojileri uygulaması
sayısı

28.11.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili dezavantajlı
gruplara (engelli, çocuk,
yaşlı vb.) yönelik
geliştirilen bilgi
teknolojileri uygulaması
sayısı

28.12 Proje alanı ile ilgili e-Devlet Kapısı'na entegrasyonu sağlanan bilgi teknolojileri uygulaması sayısı

28.12.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili e-Devlet Kapısı'na
entegrasyonu sağlanan
bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.12.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili e-Devlet Kapısı'na
entegrasyonu sağlanan
bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.12.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili e-Devlet Kapısı'na
entegrasyonu sağlanan
bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.13 Proje alanı ile ilgili Kamu Uygulamaları Merkezine entegrasyonu sağlanan bilgi teknolojileri uygulaması sayısı

28.13.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili Kamu Uygulamaları
Merkezinin entegrasyonu
sağlanan bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.13.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili Kamu Uygulamaları
Merkezinin entegrasyonu
sağlanan bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.13.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili Kamu
Uygulamaları Merkezine
entegrasyonu sağlanan
bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.14 Proje alanı ile kayıtlı elektronik posta adresi kullanımına başlayan kurum sayısı

28.14.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
kayıtlı elektronik posta
adresli kullanımına
başlayan kurum sayısı

28.14.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
kayıtlı elektronik posta
adresli kullanımına
başlayan kurum sayısı

28.14.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili Elektronik imza
kullanılan bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.15 Proje alanı ile ilgili Elektronik imza kullanılan bilgi teknolojileri uygulaması sayısı

28.15.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili Elektronik imza
kullanılan bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.15.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili Elektronik imza
kullanılan bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.15.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili Elektronik imza
kullanılan bilgi teknolojileri
uygulaması sayısı

28.16 Proje alanı ile ilgili geliştirilen e-katılım uygulaması sayısı

28.16.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili geliştirilen e-katılım
uygulaması sayısı

28.16.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili geliştirilen e-katılım
uygulaması sayısı

28.16.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili geliştirilen e-
katılım uygulaması sayısı

28.17 Proje ile ilgili alanda gerçekleştirilen üniversite (danışman) iş birliği sayısı

28.17.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda gerçekleştirilen
üniversite (danışman) iş
birliği sayısı

28.17.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda gerçekleştirilen
üniversite (danışman) iş
birliği sayısı

28.17.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda
gerçekleştirilen üniversite
(danışman) iş birliği sayısı

28.18 Proje ile ilgili alanda gerçekleştirilen diğer kurumlar arası iş birliği sayısı

28.18.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda gerçekleştirilen
diğer kurumlar arası iş
birliği sayısı

28.18.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda gerçekleştirilen
diğer kurumlar arası iş
birliği sayısı

28.18.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda
gerçekleştirilen diğer
kurumlar arası iş birliği
sayısı

28.19 Kayıtlı Elektronik Posta Adresi kullanımına başlayan kurum sayısı

28.19.1 Projenin hemen
öncesinde Kayıtlı
Elektronik Posta Adresi
kullanımına başlayan
kurum sayısı

28.19.2 Projenin hemen
bitiminde Kayıtlı
Elektronik Posta Adresi
kullanımına başlayan
kurum sayısı

28.19.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla Kayıtlı
Elektronik Posta Adresi
kullanımına başlayan
kurum sayısı

28.20 Alınan Sınai Mülkiyet Hakkı sayısı

28.20.1 Projenin hemen
öncesinde Alınan Sınai
Mülkiyet Hakkı sayısı

28.20.2 Projenin hemen
bitiminde Alınan Sınai
Mülkiyet Hakkı sayısı

28.20.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla Alınan
Sınai Mülkiyet Hakkı
sayısı

28.21 İhraç edilen Bilgi Teknolojileri Uygulaması Sayısı

28.21.1 Projenin hemen
öncesinde ihraç edilen
Bilgi Teknolojileri
Uygulaması Sayısı

28.21.2 Projenin hemen
bitiminde ihraç edilen Bilgi
Teknolojileri Uygulaması
Sayısı

28.21.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla ihraç edilen
Bilgi Teknolojileri
Uygulaması Sayısı

28.22 Alınan kalite belgesi sayısı

28.22.1 Projenin hemen
öncesinde alınan kalite
belgesi sayısı

28.22.2 Projenin hemen
bitiminde alınan kalite
belgesi sayısı

28.22.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla alınan
kalite belgesi sayısı

28.23 Proje ile ilgili alanda planlanan yeni proje sayısı

28.23.1 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda planlanan yeni
proje sayısı

28.23.2 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda planlanan yeni
proje sayısı

28.24 Proje ile ilgili alanda gerçekleştirilen proje sayısı

28.24.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda gerçekleştirilen
proje sayısı

28.24.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda
gerçekleştirilen proje
sayısı

28.25 Proje ile ilgili alanda eğitim alan çalışan sayısı

28.25.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda eğitim alan çalışan
sayısı

28.25.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda eğitim alan çalışan
sayısı

28.25.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda eğitim alan
çalışan sayısı

28.26 Proje ile ilgili alandaki müşteri sayısı

28.26.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alandaki müşteri sayısı

28.26.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alandaki müşteri sayısı

28.26.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alandaki müşteri
sayısı

28.27 Projeniz ile ilgili alandaki satış hasılatınızın toplam satış hasılatına oranı (%)

28.27.2 Projenin hemen
bitiminde projeniz ile ilgili
alandaki satış
hasılatınızın toplam satış
hasılatına oranı (%)

28.27.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla projeniz ile
ilgili alandaki satış
hasılatınızın toplam satış
hasılatına oranı (%)

28.28 Projeniz ile ilgili alandaki yurtdışı satış hasılatınızın toplam satış hasılatınıza oranı (%)

28.28.2 Projenin hemen
bitiminde projeniz ile ilgili
alandaki yurtdışı satış
hasılatınızın toplam satış
hasılatınıza oranı (%)

28.28.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla projeniz ile
ilgili alandaki yurtdışı satış
hasılatınızın toplam satış
hasılatınıza oranı (%)

28.29 Üretim birim maliyetlerindeki azalma oranı (%)

28.29.2 Projenin hemen
bitiminde üretim birim
maliyetlerindeki azalma
oranı (%)

28.29.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla üretim
birim maliyetlerindeki
azalma oranı (%)

28.30 Hizmet birim maliyetlerindeki azalma oranı (%)

28.30.2 Projenin hemen
bitiminde hizmet birim
maliyetlerindeki azalma
oranı (%)

28.30.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla hizmet
birim maliyetlerindeki
azalma oranı (%)

28.31 Proje ile ilgili alanda alınan sertifika sayısı

28.31.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda alınan sertifika
sayısı

28.31.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda alınan sertifika
sayısı

28.31.3 31.Aralık 2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda alınan sertifika
sayısı

28.32 Projenin yer aldığı web sitesinin tıklanma sayısı

28.32.1 Projenin hemen
öncesinde projenin yer
aldığı web sitesinin
tıklanma sayısı

28.32.2 Projenin hemen
bitiminde projenin yer
aldığı web sitesinin
tıklanma sayısı

28.32.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla projenin
yer aldığı web sitesinin
tıklanma sayısı

28.33 Proje alanı ile ilgili geliştirilen eğitim programı sayısı

28.33.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili geliştirilen eğitim
programı sayısı

28.33.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili geliştirilen eğitim
programı sayısı

28.33.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili geliştirilen eğitim
programı sayısı

28.34 Proje ile ilgili alanda çevrimiçi ortamda erişime açık eğitim materyali sayısı

28.34.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda çevrimiçi ortamda
erişime açık eğitim
materyali sayısı

28.34.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda çevrimiçi ortamda
erişime açık eğitim
materyali sayısı

28.34.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda çevrimiçi
ortamda erişime açık
eğitim materyali sayısı

28.35 Proje alanı ile ilgili eğitimlere katılan personel sayısı

28.35.1 Projenin hemen
öncesinde proje alanı ile
ilgili eğitimlere katılan
personel sayısı

28.35.2 Projenin hemen
bitiminde proje alanı ile
ilgili eğitimlere katılan
personel sayısı

28.35.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje alanı
ile ilgili eğitimlere katılan
personel sayısı

28.36 Proje ile ilgili alanda elde edilen yaklaşık gelir (TL)

28.36.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda elde edilen
yaklaşık gelir (TL)

28.36.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda elde edilen
yaklaşık gelir (TL)

28.36.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda elde edilen
yaklaşık gelir (TL)

28.37 Proje ile ilgili alanda yapılan bilgilendirme sayısı

28.37.1 Projenin hemen
öncesinde proje ile ilgili
alanda yapılan
bilgilendirme sayısı

28.37.2 Projenin hemen
bitiminde proje ile ilgili
alanda yapılan
bilgilendirme sayısı

28.37.3 31.Aralık.2019
tarihi itibarıyla proje ile
ilgili alanda yapılan
bilgilendirme sayısı

29. Aşağıdaki ifadelerde belirtilen göstergeler için proje öncesi, proje tamamlandıktan hemen sonrası ve 31.Aralık.2019 tarihi itibarıyla 1-en düşük durum, 5-en iyi durum olacak şekilde durumları değerlendiriniz ve ilgili kutucuklara (X) işareti koyunuz. İlgili olmayan göstergeleri boş bırakınız.

	Projenin hemen öncesinde	Projenin hemen bitiminde	2019 yılı sonu itibarı ile
Genel fiziksel alt yapı durumuna etki	☐	☐	☐
Merkezlaboratuvar altyapısına etki	☐	☐	☐
Teknolojik alt yapı durumuna etki	☐	☐	☐
Personel niteliği	☐	☐	☐
Ürün çeşitliliği	☐	☐	☐
Ürün kalitesi	☐	☐	☐
Üretim süreçleri	☐	☐	☐
Kuruluşun satış kanalları	☐	☐	☐
Kuruluşun müşteri sayısı	☐	☐	☐
Kuruluşun hizmet kalitesi	☐	☐	☐
Projeniz ile ilgili alandaki satış hasılatı	☐	☐	☐
Projeniz ile ilgili alandaki yurtdışı satış hasılatı	☐	☐	☐
Birim üretim maliyetleri	☐	☐	☐
Birim hizmet maliyetleri	☐	☐	☐
Üniversiteler ve araştırma enstitüleri ile iş birliği	☐	☐	☐
Kamu kurumları ve işletmeler arasında iş birliği	☐	☐	☐
Proje hazırlama becerisi	☐	☐	☐
Proje uygulama becerisi	☐	☐	☐
Dezavantajlı grupların istihdama katılımı	☐	☐	☐
Proje ile ilgili alanda bölgesel ihtiyaçların karşılanması	☐	☐	☐
Yeni projelerin geliştirilmesi	☐	☐	☐
Çevre kirliliğinin azaltılması	☐	☐	☐

EK B. KONTROL grubu anket soru formu

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

Sayın Yararlanıcı,

Bu araştırmanın amacı; İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) tarafından "2014 yılında uygulanan Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri konulu Mali Destek Programının etkilerinin analiz edilmesi ve programın bölgeye olan etkilerini değerlendirmektir.

Araştırma, İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) adına Tandans Veri Bilim Danışmanlık A.Ş. tarafından yürütülmektedir.

Aşağıda sorulan soruları İZKA tarafından tarafınıza verilen Mali Destek kapsamında uyguladığınız projenizi düşünerek yanıtlayınız. Bu sorulara vereceğiniz bütün cevaplar gizli kalacaktır. Vereceğiniz yanıtlar hiçbir şekilde kişi veya kuruluşlarla paylaşılmayacaktır.

Bu anket yaklaşık 40 dakika sürecektir.

İlginiz ve desteğiniz için çok teşekkür ederiz.

İzmir Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği

* 1. Kurum/kuruluş

* 2. Kurumsal statünüz nedir?

☐ Eğitim kurumları (üniversite, meslek lisesi, anaokulları, vb.)	☐ Organize Sanayi Bölgeleri
☐ Kamu Kurumları (il, ilçe müdürlükleri, bakanlıklara bağlı enstitüler, vb.)	☐ Kooperatif
☐ Yerel yönetimler (Kaymakamlık, Belediye)	☐ Özel sektör (işletmeler)
☐ Sivil toplum kuruluşları (Dernek, Vakıf, Meslek Odaları vb.)	
☐ Diğer (Belirtiniz)	

* 3. Projeniz İZKA tarafından desteklenmediği halde gerçekleştirdiniz mi?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

4. Projenizi neden gerçekleştiremediniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Yeterli finansal kaynak yoktu ☐ Uygulama bilgisi/metodolojisi eksikti
☐ Yeterli personel yoktu ☐ Motivasyon kaybı oldu
☐ Zaman yönetimi sıkıntıları yaşanıldı
☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 5. İZKA tarafından desteklenmeyen projenizi hangi kaynakları kullanarak gerçekleştirdiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Kendi kurumumuzun/kuruluşumuzun imkanları ile
☐ Sponsor desteği ile
☐ Diğer ulusal desteklerle (TÜBİTAK, KOSGEB vs.)
☐ Uluslararası kuruluşlardan (AB, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler vb.) alınan desteklerle
☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 6. Proje gerçekleştirilirken üniversite ile iş birliği yapılmış mıdır?

- ☐ Evet
☐ Hayır
☐ Bilmiyorum

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 7. Üniversite ile iş birliği ne şekilde yapılmıştır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Akademisyenlerden danışmanlık hizmeti alındı
- ☐ Üniversitelerin araştırma laboratuvarları kullanıldı
- ☐ Üniversite test merkezleri kullanıldı
- ☐ Üniversite ile ortak proje teklifi verildi/proje yazıldı
- ☐ Diğer (Belirtiniz)

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 8. Aşağıda yer alan yeterliklerden hangilerinin çalışanlarınıza projede gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda kazandırılmıştır? (Lütfen tüm satırlara kazanım olmadı=0, kısmen kazanım oldu=1, yeterli kazanım oldu=2 şeklinde rakamları giriniz)

	Kazanım olmadı= "0"	Kısmen kazanım oldu= "1"	Yeterli kazanım oldu= "2"
Proje konusuyla ilgili ekipman, laboratuvar, atölye vb. kullanım becerileri	☐	☐	☐
İletişim ve bilgi teknolojilerin kullanılması becerisi	☐	☐	☐
Proje konusuyla ilgili diğer beceriler	☐	☐	☐
Dezavantajlı gruplara uygun olan yeni yeterlikler	☐	☐	☐
Çalışanlara yeni yeterliklerin kazandırılması	☐	☐	☐
(Kar amacı güdenler için) Rekabet edebilirlik arttı	☐	☐	☐

Diğer (Belirtiniz)

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 9. Proje tamamlandıktan sonra sürdürülebilirlikle ilgili aşağıdakilerden hangisi/hangileri gerçekleştirildi?
(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Proje çıktıları diğer kurum/kuruluşlara tanıtıldı
- ☐ Piyasanın/müşterilerin/taydalanıcıların ihtiyacına yönelik talepleri karşılandı
- ☐ Proje konusuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla ileriye dönük işbirlikleri yapıldı
- ☐ Proje konusuyla ilgili kurumsal alt yapı geliştirildi/yenilendi (mefruşat, yenileme, inşaat vs.)
- ☐ Proje konusuyla ilgili teknolojik alt yapı geliştirildi/yenilendi (örn: yeni sunucular, bilgisayar alındı)
- ☐ Proje konusuyla ilgili alanında uygun eğitim yöntem ve tekniklerinin uygulanması sağlandı
- ☐ Farklı paydaşlarla proje konusu ile ilgili çalışmalara devam edildi
- ☐ Diğer (Açıklayınız)

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 10. Projeniz içinde bulunduğunuz sosyal çevre ve bölge içinde bilinirliğe sahip midir?

- ☐ Evet
- ☐ Kısmen
- ☐ Hayır
- ☐ Bilmiyorum

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 11. Proje bilinirliği konusunda kamuoyu görüşü ne şekilde oluşmuştur? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- ☐ Web sitemiz aracılığıyla
- ☐ Yazılı, elektronik, sosyal medya aracılığıyla
- ☐ Basın aracılığıyla
- ☐ STKlar aracılığıyla
- ☐ Diğer (lütten belirtiniz.)
- ☐ Odalar aracılığıyla
- ☐ Bağlı olduğumuz kurum aracılığıyla
- ☐ Sözlü referanslar aracılığıyla

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 12. Projenizin hayata geçmesi sonucunda üretkenlik artışı oldu mu?

- ☐ Evet
☐ Hayır
☐ Bilmiyorum

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 13. Üretkenlik artışı aşağıdakilerden hangisi şeklinde oldu? (Lütfen tüm satırlara kazanım olmadı=0, kısmen kazanım oldu=1, yeterli kazanım oldu=2 şeklinde rakamları giriniz)

	Kazanım olmadı = "0"	Kısmen kazanım oldu = "1"	Kazanım oldu = "2"
İşlem süreleri kıaldı	☐	☐	☐
Üretim süreçleri hızlandı	☐	☐	☐
Kullanıcı/kablimcı/ziyaretçi sayıları arttı	☐	☐	☐
İş/hizmet/üretim kalitesi arttı	☐	☐	☐
İşgücü verimliliği arttı	☐	☐	☐
Moral/motivasyon arttı	☐	☐	☐
Yatandaş/müşteri memnuniyeti arttı	☐	☐	☐

Diğer (Açıklayınız)

İZKA Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu

* 14. Projenin hayata geçirilmesi ile gerçekleşen üretkenlik artışını yüzdesel bir değerle belirtiniz. (%)

**İZKA Bilgi Topluma Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek Programı
Kapsamında Uygulanan Projeler Kontrol Grubu Soru Formu**

15. Aşağıdaki ifadelerde belirtilen göstergeler için 2013,2016 ve 2019 yılları için 1-en kötü durum, 5-en iyi durum olacak şekilde değerlendiriniz ve ilgili kutucuklara (X) işareti koyunuz. İlgili olmayan göstergeleri boş bırakınız.

	2013	2016	2019
Genel fiziksel alt yapı durumu	☐	☐	☐
Merkezi laboratuvar altyapısı	☐	☐	☐
Teknolojik alt yapı durumu	☐	☐	☐
Personel niteliği	☐	☐	☐
Ürün çeşitliliği	☐	☐	☐
Ürün kalitesi	☐	☐	☐
Üretim süreçleri	☐	☐	☐
Kuruluşun satış kanalları	☐	☐	☐
Kuruluşun müşteri sayısı	☐	☐	☐
Kuruluşun hizmet kalitesi	☐	☐	☐
Projeniz ile ilgili alandaki satış hasılatını	☐	☐	☐
Projeniz ile ilgili alandaki yurtdışı satış hasılatı	☐	☐	☐
Birim üretim maliyetleri	☐	☐	☐
Birim hizmet maliyetleri	☐	☐	☐
Üniversiteler ve araştırma enstitüleri ile iş birliği	☐	☐	☐
Kamu kurumları ve işletmeler arasında iş birliği	☐	☐	☐
Proje hazırlama becerisi	☐	☐	☐
Proje uygulama becerisi	☐	☐	☐
Dezavantajlı grupların istihdamı kabiliyeti	☐	☐	☐
Proje ile ilgili alanda bölgesel ihtiyaçların karşılanması	☐	☐	☐
Yeni projelerin geliştirilmesi	☐	☐	☐
Çevre kirliliğinin azaltılması	☐	☐	☐
Açık kaynak kod kullanımı	☐	☐	☐
ARGE- harcamaları	☐	☐	☐
KEP, elektronik imza kullanımı	☐	☐	☐
E-devlet kapısına entegrasyon	☐	☐	☐
Sınai mülkiyet hakkı sayısı	☐	☐	☐
Kalite belgeleri	☐	☐	☐

EK C. DERİNLEMESİNE GÖRÜŞME SORU YÖNERGESİ

İZKA BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM VE BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MALİ DESTEK PROGRAMI
ETKİ DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI

DERİNLEMESİNE GÖRÜŞME SORU YÖNERGESİ

KURUM ADI	
GÖRÜŞMECI	
GÖRÜŞME TARİHİ	
GÖRÜŞÜLEN KİŞİ	
PROJE KODU	
PROJELERİN AMAÇ, İÇERİK VE KAPSAMLARI	
İZKA MDP'ye başvurduğunuz projenizin kapsamı ve sizin bu projedeki rolünüz hakkında bilgi verebilir misiniz?	
BAŞVURU SÜRECİ	
- Başvuru sürecinizi anlatır mısınız? - Proje çağrısından nasıl haberdar oldunuz? - Proje teklifini kurum içinden mi yazdınız, yoksa profesyonel danışmanlık hizmeti mi aldınız? - İZKA çağrı açmamış olsa bile yine de böyle bir projeyi geliştirmek ister miydiniz? - Başvuru sürecinde herhangi bir zorlukla karşılaştı mı, evetse, ne gibi zorluklarla karşılaştı? Çözüm yolları? - Başvuru sürecinde İZKA ile iletişiminizi nasıl değerlendirirsiniz? (KG) Projeniz kabul edilmediğine size İZKA tarafından yeterli bilgilendirme yapıldı mı, sonrasında İZKA'ya veya diğer bir destek kurumuna tekrar proje hazırlayarak sunabildiniz mi?	
İZKA DESTEĞİ OLMADAN PROJELERİN GERÇEKLEŞME DURUMU	
(MG) Projeniz İZKA tarafından desteklenmeseydi yine de bu projeyi gerçekleştirir miydiniz? Evetse, Nasıl? Hayırsa; neden gerçekleştiremezsiniz? (KG) Projenizi İZKA desteği olmadan gerçekleştirdiniz mi, evetse, nasıl? (MG) Proje hazırlama ve yönetme yetkinliği konusunda İZKA süreç ve metodolojisinin katkısı oldu mu?	
PROJE UYGULAMA SÜRECİ (YAPILAN İŞ BİRLİKLERİ, SEKTÖREL DİNAMİKLERİN ETKİSİ, ZORLUKLAR)	
- Uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar nelerdi? Finans dışında proje teklif dosyası hazırlama, proje süreci yönetme konularında sıkıntı yaşadınız mı? - Proje yönetimi sürecinde kendi kaynaklarınızı mı kullandınız, profesyonel danışmanlık hizmeti aldınız mı? - Yasal, idari, ekonomik, teknik, sektöre bağlı dinamiklerin proje uygulama sürecinize etkisini nasıl değerlendirirsiniz? - Projede kurumunuz dışında başka aktörler rol almış mıydı? (üniversiteler, akademisyenler, işletmeler, kurumlar vb.) Evetse, ne tür iş birlikleri kuruldu? - Proje esnasında kurulan işbirliklerinin sürdürülebilmesi için projelerin bitiminden sonra ne gibi süreçler veya işlemler önerirsiniz? Bu ilişkilerin sürdürülebilir ve tekrarlanabilir olması nasıl sağlanabilir?	

PROJELERİN ÇIKTI VE ETKİLERİ (PROJEDEN HEMEN ÖNCE, HEMEN SONRA VE 2019 YIL SONUNDAKİ DURUM)
• Altyapı durumuna etki (edinilen ekipmanlar, teknolojik/fiziksel altyapı durumu) • Üretim ve hizmet süreçlerine etki (işlem süresi, üretim hızı, hizmet kalitesi vb.) • Personel sayısı ve niteliğine etki (alanında eğitim alan personel durumu, ARGE personeli, kazanılan yeni yeterlilikler vb.) • Satış, harcamalar ve kar etkisi (kar, satış kanalları, faydalanıcı/müşteri sayısı, rekabet edebilirlik vb.) • Yeni ürün ve hizmet geliştirme yetkinliğine etki • Yeni projeler planlama ve geliştirme durumlarına etki • Kurumlar arası işbirliğinin güçlenmesine etki (üniversiteler, kamu, özel sektör) • Toplumsal fayda etkisi (dezavantajlı grupların içerilmesi, bölgesel ihtiyaçlar ve sürdürülebilir kalkınma boyutu vb.) Özellikle dezavantajlı gruplara ne şekilde İZKA projeleri kapsamında destek veya katkı sağlanabilir?
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK, YÜRÜTÜLEN TANITIM VE YAYGINLAŞTIRMA FAALİYETLERİ
• Projenizi kamuoyuna tanıttınız mı? Evetse, hangi kanallarla, hayırsa neden tanıtımını neden yapmadınız? • (MG) Projelerin İZKA veya diğer kanallarla case study olarak başarı öyküsü haline getirilmesi yararlı olabilir mi? • Projenizin sürdürülebilirliği ile ilgili ne tür çalışmalar yürüttünüz? • Hedef kitleden/nihai kullanıcıdan geri bildirim alındı mı? Geri bildirimler sonucu herhangi bir faaliyet gerçekleştirildi mi? <i>Geri bildirim alınmadıysa</i>, bunu bir eksiklik olarak görüyor musunuz? • Konuyla ilgili kurumunuzda eğitimler verildi mi? Evetse, Proje konusunda eğitimler sürdürülüyor mu? • <i>Eğitim vermediyseniz</i> neden? Personel kapasite gelişimini ve proje sürdürülebilirliğini nasıl sağlıyorsunuz? • Projeniz farklı kurum/kuruluşlar tarafından örnek alınıp benzer projeler gerçekleştirildi mi? Evetse, projenin örnek alınmasının kurumunuzda bir moral/motivasyon etkisi oldu mu? Proje yönetim tecrübesi de paylaşıyor mu? • Projenizin bitiminde günümüze kadar proje kapsamında geliştirdiğiniz ürün ya da sistemde herhangi bir değişiklik (yazılım güncelleme, değişim, yenileme vb. yapıldı mı? Evetse, bunlar ne tür değişikliklerdi, hangi kaynakları kullanarak yaptınız?
KURUMDA PROJEYLE İLGİLİ ALANDA YENİ PROJELER PLANLANLAMA VE GERÇEKLEŞTİRME
• Kurumunuzda BT alanında yeni projeler planlandı mı? Evetse, bunlar hayata geçirildi mi? Evetse, Hangi kaynaklarla?
PROJELERİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİ
• Projenin hazırlık aşaması, uygulama aşaması ve sürdürülebilirlik aşaması göz önüne alındığında, size göre projenin en güçlü ve zayıf yanları nelerdir? • (MG) İZKA tarafından desteklenen proje ile ne gibi fırsatlar ortaya çıktı? • (KG) Projeniz İZKA tarafından desteklenmese bile projeyi yaparak ne gibi fırsatlar yakaladınız? • (KG, Proje gerçekleştirilmeyenler) Projeniz İZKA tarafından desteklenmediği için projeyi gerçekleştiremeyerek ne gibi fırsatlar kaçırdığınızı düşünüyorsunuz? Projenizin desteklenmemiş olması sizin için bir rekabet dezavantajı yarattı mı?
Bunların dışında eklemek istediğiniz başka bir konu var mı?

İZMİR KALKINMA AJANSI

Megapol Çarşı Kule, Halkapınar Mahallesi,
1203/11. Sk. No: 5-7, Kat: 19, 35170 Konak/İzmir

T. +90 232 489 81 81 **F.** +90 232 489 85 05

www.izka.org.tr